

№ 200 (20713) 2014-рэ илъэс МЭФЭКУ ЧЪЭПЫОГЪУМ и 23-рэ

> кыхэтыутыгьэхэр ыкіи нэмыкі кьэбархэр тисайт ижьутьотэцтых

WWW.ADYGVOICE.RU

Адыгэ Республикэм и Правительствэ игъэзет

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм исессиеу Адыгеим и ЛІышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан зыхэлэжьагъэм Іофыгъо 70-м ехъумэ депутатхэр щахэплъагъэх ыкІи щатегущы агъэх. Зэхэсыгъор зэращагъ Къэралыгъо Советым — Хасэм и Тхьаматэу Владимир Нарожнэмрэ ащ игуадзэу Іэщэ Мухьамэдрэ.

Іофтхьабзэр заублэм мы илъэсым шышъхьэІум зидунай зыхъожьыгъэ депутатэу Игорь Андреевыр агу къагъэкІыжьыгь. Адыгэ Республикэм и Къэралыгьо Совет — Хасэм идепутатэу

Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет Хасэм зэхэсыгъо иІагъ

Тамара Борчаковскаям июбилей фэшІ парламентариехэр фэгушІуагъэх. ТхьакІущынэ Аслъан ащ фэлъэІуагъ псауныгъэ пытэ иІэнэу ыкІи Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэ ирэзэныгъэ тхылъ къыритыжьыгь.

Адыгэ Республикэм цІыфым ифитыныгъэхэмкІэ и Уполномоченнэ ІэнатІэ Анатолий Осокиныр джыри Іугьэхьажьыгъэным дырагъэштагъ зэхэсыгъом хэлажьэхэрэм. БлэкІыгъэ илъэситфым иним алыхт уІсалк мехфыір Іроіных 4-м ехъумэ аппаратыр ахэплъагъ, закъыфэзгъэзагъэхэм яфедэ хэлъэу а тхылъхэм азыныкъо фэдиз зэшІохыгъэ хъугъэ. Анатолий Осокиным хигъэунэфыкlыгъ lофыгъоу къэуцухэрэм язэшІохынкІэ Адыгеим и ЛІышъхьэ ишІогъэшхо къызэригъэкІуагъэр ыкІи депутатхэм цыхьэ къызэрэфашІыгъэм пае зэрафэразэр къыхигъэщыгъ.

Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ифонд къыхагъэкІынышъ сомэ миллиони 10,2-рэ гупчэ дин организациехэм къэралыгъо ІэпыІэгъу фэдэу зэраlэкlагъэхьащтым депутатхэм дырагъэштагъ. ТхьакІущынэ Аслъан къызэрэхигъэщыгъэмкІэ, хэгъэгум ипащэ къыгъэуцугъэ пшъэрылъхэр гъэцэкlагъэ хъунхэм тегъэпсыхьагъэу ащ фэдэ унашъо ашІыгъ. Адыгеим и ЛІышъхьэ мы Іофыгъом епхыгъэу Премьер-министрэмрэ финансхэмкІэ министрэмрэ пшъэрылъ къафишІыгъ къалэу Мыекъуапэ кафедральнэ чылысэу щагъэпсырэм пэlуагъэхьанэу джыри ахъщэ къыхагъэкІынэу.

Зэхэсыгъом илъэхъан депутатхэм республикэ хэбзэгьэуцугьэ 13 аштагь, мы къыкІэлъыкІорэ законхэм зэхъокІыныгъэхэр афэшыгъэнхэм ахэр афэгъэхьыгъэх: «2014-рэ илъэсым ыкlи 2015 2016-рэ чэзыу илъэсхэмкІэ республикэ бюджетым ехьылІагъ», «Адыгэ Республикэм иминистрэхэм я Кабинет ехьыліагь», «Шіокі зимыіэ медицинэ страхованиемкІэ чІыпІэ фондым ибюджет ехьылІагь», «Къэралыгьо къулыкъум ехьылІагь», «Транспорт хэбзэІахьым ехьылІагъ», «Анахь лъэшэу къагъэгъунэрэ чыопс чыпізхэр зэхэщэгьэнхэм ыкІи зэрищыкІагъэм тетэу ахэм анаІэ атырагьэтыным япхыгьэ Іофыгьо зырызхэр зэшІохыгьэнхэм ехьылІагь» зыфиІо-

хэрэм ыкlи нэмыкlхэм. «Зыныбжь имыкъугъэхэм зына!э атезгъэтыщтхэм афэгьэхьыгьэ къэралыгьо Іофыгьо заулэхэм мыныажеішы зыгъэюрыші эжьыным икъулыкъухэр фэгъэзэгъэнхэм фэгъэхьыгъ» зыфиlорэм фашlынэу щыт зэхъокІыныгъэхэр апэрэ еджэгъумкІэ аштагъэх.

Урысые Федерацием и Правительствэ и Тхьаматэ, федеральнэ ведомствэхэм япащэхэм, джащ фэдэу Урысые Федерацием и Къэралыгъо Думэ афэкІорэ джэпсальэхэр парламентариехэм аштагьэх. Ахэр зыфэгьэхьыгьэхэр бюджет-финанс политикэр, зэтыгъо къэралыгьо ушэтынхэм ятын нахьышюу зэхэщэгъэныр, потребительхэм яфитыныгъэхэм якъэухъумэн ехьылІэгъэ федеральнэ хэбзэгъэуцугъэм зэхъокІыныгъэхэр фэшІыгъэнхэр ыкІи нэмыкІхэр ары. Ащ дакІоу Адыгэ Республикэм и Къэралыгъо Совет — Хасэм идепутатхэм Урысые Федерацием ишъольырхэр кіэщакіо зыфэхъугьэ хэбзэгьэуцугъэ заулэхэм адырагъэштагъ.

> Адыгэ Республикэм и Лышъхьэ ипресс-къулыкъу

Сурэтыр А. Гусевым тырихыгъ.

ЛІЫШЪХЬЭМ ИІОФШІЭГЪУ ЗЭІУКІЭГЪУХЭР

Инвестициехэм атегущы агъэх

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьзу Тхьакіущынэ Аслъан пшъэдэкіыжьэу ыхьырэмкіэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиІэ обществэу «Бергер Пеинтс Оверис Лимитед» зыфиюрэм коммерциемкы ыки бизнесымкіэ ишъолъыр директорэу Алексей Загороднемрэ мы компанием щэнымкіэ ирегиональнэ пащэу Раджив Чхабрэрэ тыгъуасэ аlукlагъ. Ащ хэлэжьагъ АР-м и Премьер-министрэу Къумпіыл Муратэ. 2005-рэ илъэсым къыщегъэжьагъэу Адыгеим Іоф щызышІэрэ индийскэ компанием икъутамэ тиэкономикэ инвестициеу къыхилъхьэрэм хэгъэхъогъэнымкіэ, къыдигъэкіырэ продукциер нахьыбэ шіыгъэнымкіэ амалэу щыіэхэм, анахьэу ар зыфэгъэзэгъэ лакхэм ыкІи краскэхэм якъыдэгъэкіын фэгъэхьыгъэ Іофыгъохэм лъэныкъохэр атегущы агъэх.

псалъэ къышіызэ, илъэсибгъу хъугъэу республикэм Іоф щызышІэрэ компанием шІуагъэ къытэу ипшъэрылъхэр зэригъэцакіэрэр къыіуагь. Производствэм ылъэныкъокІэ кІуачІэу ІэкІэлъым хигъэхъон гухэлъ зэзи пэрыохъу зэрэщымы Іэщтыр кІигъэтхъыгъ.

Алексей Загороднем къызэриІуагъэмкІэ, мы корпорациер зыщыІэр илъэс 250-рэ фэдиз мэхъу. А уахътэм къыкІоцІ ащ хэхъоныгъэшхохэр ышІыгъэх, дунаим тет къэралыгъо 14-мэ непэ Іоф ащешІэ, иактивхэр сомэ миллиарди 4-м кlахьэу ары къызэралъытэрэр. Компанием икъутамэхэр Урысыем нешь мехфаксиефее qыспосии

АР-м и Ліышъхьэ пэублэ Іэх. Адыгеир пштэмэ, Тэхъутэмыкъое районым ит поселкэу Инэм ары ащ Іоф зыщишІэрэр. Сомэ миллиони 5 — 6 зытефэрэ псэолъэшІ ыкІи декоративнэ лак, краскэ тонн 300 — 400 фэдиз (шъоу яІэмкІэ мини 2-м ехъу) мазэм къырэщыІэм дыригъэштагъ, ащкІэ дегъэкІы, хэбзэІахьхэр игъом етых. Непэ мыщ нэбгырэ 36рэ Іут, ахэм ягурыт лэжьапкІэ сомэ мин 30-м кІэхьэ. Мыщ дэжьым пащэм къызэрэхигьэщыгъэмкІэ, продукцием изы Іахь республикэм къыщыдагъэкІымэ, адрэр Индием къыращы. Дунаим щызэлъашІэрэ компание анахь инхэу «Мерседес», «Нокиа», нэмыкІхэми зэпхыныгъэ адыриІ. Адыгеим щыІэ къутамэм пшъэрылъ шъхьаІэу зыфигъэуцужьырэр производственнэ

кІуачІэхэм ахигьэхьоныр ары, ащ фэшІ доллар миллион фэдиз джыри мыщ халъхьан гухэлъ щыІ. Ащ дакІоу республикэм ипсэупІэ-коммунальнэ системэ епхыгъэ предприятиехэм, нэмыкІхэми Іоф адашІэным, къыдагъэкІырэ лакхэр ыкІи краскэхэр ахэм аlэкlагъэхьанхэм. джащ фэдэу кІэлэцІыкІу ІыгъыпІэхэм, социальнэ учреждениехэм шІушІэ Іофтхьабзэхэр ащызэхащэнхэм зэрэфэхьазырхэр А.Загороднем къыІуагъ. АщкІэ зи пэрыохъу зэрэщымыІэр, Адыгеим рэхьатныгьэ зэрилъыр анахь шъхьа!эу къыхигъэщыгъэх.

– Илъэси 9 хъугъэу респуб ликэм Іоф щышъошІэ, а уахътэм къыкlоці ар дэгьоу зэжъугъэшІэн шъулъэкІыгъэу къысщэхъу. Тиэкономикэ ахъщэ къыхэзылъхьэ зышІоигъо инвестор пстэуми Іоф адэтшІэным тыфэхьазыр. Производственнэ кІуачІэхэм ахэжъугъэхъон гухэлъ зэрэшъуиІэм десэгъаштэ, ащкіэ зи пэрыохъу щыіэщтэп. Тэркіэ анахь шъхьаіэр Іофшіэпіэ чіыпіакіэхэр щыіэнхэр, бюджетым къихьэрэ хэбзэlахьхэм ахэгъэхъогъэныр, джащ фэдэу экологием ылъэныкъокІэ щыІэ шапхъэхэр мыукъогъэнхэр ары, къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан компанием иліыкіохэм закъыфигъазэзэ.

Газыр икъоу аІэкІагъэхьащт

Адыгэ Республикэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ Аслъан пшъэдэкіыжьэу ыхьырэмкіэ гъунэпкъэ гъэнэфагъэ зиlэ обществэу «Газпром межрегионгаз Мыекъуапэ» зыфиlорэм игенеральнэ пащэу Сергей Колесниченкэр тыгъуасэ ригъэблэгъагъ.

АР-м ипрокурор шъхьајзу Василий Пословскэмрэ. БжыхьэкІымэфэ гъэфэбэгъу уахътэр зэрифэшъуашэу республикэм щышыкі у щыі эхэм къэзэрэугьоигъэхэр атегущы агъэх.

С. Колесниченкэм къызэри-ІуагъэмкІэ, гъэфэбэгъу уахътэм ехъулІэу Адыгеим ипсэупІэ-коммунальнэ хъызмэт епхыгъэ предприятиехэм икъу фэдизэу гъэстыныпхъэ шхъуантІэр аІэкІагъэхьаным фэхьазырых, ащкІэ пшъэдэкІыжьэу ахьырэри къагурэю. Газэу афатіупщыгъэмкіэ муниципальнэ образованиехэм чІыфэу ательыгъэм изы Іахь нэмыІэми къызэкІагъэкІожьыгь. ГумэкІыгьо зыдэщыІэр Мыекъопэ районыр ары, гъэмафэм къыщегъэжьагъэу мыщ Іоф щызышІэрэ псэупІэ-коммунальнэ хъызмэтым епхыгъэ предприя-

Іофтхьабзэм хэлэжьагьэх рес- тиехэм газыпкіэр къатырэп. публикэм и Правительствэ и Ащ къыхэкlыкіэ гъэстыныпхъэ Тхьаматэу Къумпіыл Муратрэ шхъуантіэр ахэм афамытіупщыным ищынагъуи къэуцу.

- Хэбзэгьэуцугьэу щыІэм диштэу республикэм щыпсэухэрэм фабэр аlэкlэхьан фае. Газэхэщэгъэнымкіэ пшъэрылъхэр зыпкіэр игъом зытырэ ціыфым зэрагъэцакІэхэрэм, джащ фэ- мыщ дэжьым зи лажьэ иІэп, дэу газым ылъэныкъок|э шы|э ащк|э зипшъэрылъхэр тэрэзэ\ кіуачіэхэм ахэгъэхъогъэнымкіэ зымыгъэцэкіэхэрэ пащэхэр ары пшъэдэкІыжь зыхьынхэ, гъэпщынэгъэнхэ фаехэр. Мы гумэкІыгьор дэгьэзыжыыгьэным, тиціыфхэм яфитыныгъэхэр къэтыухъу--ыфо и охшенажем мехнем гъом изэшІохын прокуратурэри къыхэлажьэмэ ишІогъэшхо . къэкІощт, — къыІуагъ ТхьакІущынэ Аслъан.

> Инвестиционнэ проектыкіэхэр мехнеслышыдыны меслыненыш пае газым ылъэныкъокІэ щыІэ кІуачІэхэм ахэгъэхъогъэнымкІэ (анахьэу Тэхъутэмыкъое ыкІи Мыекъопэ районхэм) амалэу щыІэхэм къэзэрэугьоигьэхэр нэужым атегущы агъэх, пшъэрылъ шъхьа Іэхэри агъэнэфагъэх.

> > ТХЬАРКЪОХЪО Адам.

Зыщырэхьатхэм Адыгеир ащыщ

Чъэпыогъум и 21-м Адыгэ Республикэм ихэбзэухъумэкіо къулыкъухэм ямежведомственнэ зэхэсыгъо щы агъ. Ар зэрищагъ АР-м ипрокурор шъхьа в Василий Пословском.

Іофтхьабзэм хэлэжьагъэх Адыгэ Республикэм хэгъэгу кіоці Іофхэмкіэ иминистрэу Александр Речицкэр, УФ-м и Следственнэ комитет и Следственнэ гъэІорышІапІэу Адыгеим щыІэм ипащэу Александр Глущенкэр, АР-м хэгъэгу кюці ІофхэмкІэ иминистрэ игуадзэу БрантІ Мурадинэ, АР-м ихэбзэухъумэкІо къулыкъухэм япащэхэр, прокуратурэм иІофышІэхэр, къулыкъу зэфэшъхьафхэм ялыкохэр.

Зэхэсыгьом Іофыгьо шъхьа-Ізу къыщаіэтыгъэр терроризмэм пэшіуекіогъэнымкіэ ыкіи экстремизмэ нэшанэ зиІэ бзэджэшІагьэхэр зэрамыхьанхэмкіэ, джащ фэдэу лъэпкъ ыкіи дин зэфыщытыкІэхэм алъэныкъокІэ бзэджэшІагьэхэм ащыухъумэгъэнхэмкІэ АР-м ихэбзэухъумэкІо къулыкъухэм яІофшІэн зэрэзэхащэрэм гъунэ лъыфыгъэныр ары.

АР-м ипрокурор шъхьаІэ игуадзэу С. Швецовым зэфэхьысыжьхэр къышІыхэзэ къызэриІуагъэмкІэ, лъэпкъ ыкІи дин зэфыщытыкІэхэм алъэныкъокіэ, терроризмэм ыкіи экстремизмэм апэшlуекlогъэнымкІэ республикэм ихэбзэухъумэкІо къулыкъухэм Іофтхьэбзэ гъэнэфагъэхэр зэрахьэх. Непэрэ мафэм ехъулІзу Адыгеим лъэпкъ зэфэшъхьафи 108-рэ щэпсэу. Республикэм лъапсэ щызи в урысхэмрэ адыгэхэмрэ анэмыкІзу анахьыбэу Адыгеим щыпсэухэу агъэунэфыгъэхэр ермэлхэр, украинцэхэр ыкІи курдхэр арых. ЗэкІэмкІи общественнэ объединение 576-рэ ыкІи дин организацие 82-рэ республикэм щэлажьэ.

Зэхэсыгъом къызэрэщаlyaгъэмкіэ, зыщыбырсырхэ ыкіи льэпкъ зэгурымыІоныгьэ зэрыль шъольырхэм Адыгеир зыкІи ахахьэрэп, ащ непэ урыгушхонэу щыт. Терроризмэм ыкІи экстремизмэм апэшlуекlогъэнымкІэ республикэм икъэралыгьо хэбзэ къулыкъухэм къэралыгъо ыкІи ведомственнэ программи 7 фэдиз аштагъ. Джащ фэдэу лъэпкъ ыкІи дин зэфыщытыкІэхэр гъэпытэгъэнхэмкіэ, а лъэныкъомкіэ пэрыохъу къафэхъурэ гумэкІыгъохэр дэгьэзыжыыгьэнхэмкіэ, мы программэхэм къызэрэдалъытэу, 2014-рэ илъэсым сомэ миллион 21-рэ фэдиз агъэфедагъ.

Мы аужырэ илъэсхэр пштэхэмэ, террористическэ нэшанэ зиІэ, лъэпкъ ыкІи дин зэфыщытыкІэхэм алъэныкъокІэ бзэджэшІагъэхэр зэрахьагъэхэу республикэм къыщыхагъэщыгъэп.

2014-рэ илъэсым имэзиеу пыкІыгъэм лъэпкъ зэфыщытыкІэхэр гъэпытэгъэнхэмкІэ, терроризмэм ыкІи экстремизмэм апэшІуекІогъэнымкІэ хэбзэгъэуцугьэу щыІэхэр гьогогьу 989рэ аукъуагъэхэу Адыгэ Республикэм и Прокуратурэ къыхигъэщыгъ. Ахэр дэгъэзыжьыгъэнхэм пае прокурорхэм акт 500-м ехъу агъэхьазырыгъ ыкІи унэшъо гъэнэфагъэхэр ашІыгьэх. ІэкІыб къэралхэм къарыкІыгъэхэм ыкІи гражданствэ зимыІэхэм уголовнэ бзэджэшІагьэу зэрахьэхэрэм япчъагьэ мы аужырэ уахътэм хахъоу ригъэжьагъ.

Экстремизмэ нэшанэ зиІэ ыкІи Адыгэ Республикэм иполитикэ зэщызыгъэкъон зылъэкІыщт тхыгъэхэу Интернетым къырагъахьэхэрэм алъэныкъокІэ хэбзэухъумэкІо къулыкъухэм яІофшІэн икъоу зэрэзэхамыщэрэр къэгущы агъэхэм къыхагъэщыгъ.

ХэбзэухъумэкІо къулыкъухэм хэукъоныгъэу ашІыхэрэр дэгъэзыжьыгъэнхэм фэшІ гъэлъэшыгъэ шІыкІэм тетэу прокуратурэр алъыплъэн ыкlи ведомственнэ уплъэкјунхэр зэхищэнхэ фаеу АР-м ипрокурор шъхьајзу А. Пословскэм зэхахьэм къыщиlуагъ.

КІАРЭ Фатим.

Финалым хэхьагъэх

Зихэхъогъухэм азыфагу щызэхащэгъэ Урысые зэнэкъокъум къыдыхэлъытэгъэ шъолъыр едзыгъоу къалэу Волгоград щыкіуагъэм бзэджэшіагъэ зезыхьагъэхэм пшъэдэкіыжь ягъэхьыгъэнымкіэ Федеральнэ къулыкъум Адыгэ Республикэмкіэ и ГъэІорышіапіэ епхыгъэ дзэ-патриотическэ клубэу «Вертикаль» зыфиlорэм икурсантхэу хэлэжьагъэхэм хагъэунэфыкіырэ чіыпіэр къыдахыгъ ыкіи финалым хэхьагъэх.

Уголовнэ-гъэцэкІэкІо системэм ихэушъхьафыкІыгьэ отделхэр загъэпсыгъэхэр 2015-рэ илъэсым илъэс 25-рэ зэрэхъурэм ипэгъокІзу мы дзэ-патриотическэ Іофтхьабзэр зэхащагь. Урысыем и ФСИН Волгоград хэкумкіэ и ГъэІорышіапіэ ибазэу «Барс» зыфиюрэм ар щыкІуагъ. Зэнэкъокъум ишъолъыр едзыгъо хэлэжьагъэх Адыгеим, Къалмыкъым, Краснодар краим ыкІи Волгоград хэкум яныбжьыкІэ командэхэр.

Ахэм физическэ ухьазырыныгъэу яІэр къызэрагъэлъэгъуагъэм дакloy, тарихъымкlэ ыкіи правэмкіэ шіэныгъэу аіэкІэлъхэмкІэ заушэтыжьыгъ, Іа--алехеси изы е вынихехеси меш хьажьынкІэ, палаткэм игъэуцункіэ, нэмыкі лъэныкъохэмкіи зэнэкъокъугъэх. Яфизическэ ухьазырыныгъэкІэ Адыгеим икІыгьэ клубэу «Вертикалым» икурсантхэр къекІолІагъэхэм къахэщыгъэх ыкІи апэрэ чІыпІэр къыдахыгъ. Ахэм къагъэхьазырыгьэ программэу «Урысыер! Тэры уинеущырэ мафэр!» зыфиюорэм къэзэрэугьоигьэхэр

ягуапэу еплъыгъэх, осэшІуи фашІыгъ.

Зэнэкъокъум изэфэхьысыжьхэм къызэрагьэльэгьуагьэмкІэ, Адыгеим икомандэ финалым хэхьагь. Ар бзэджэш агьэ зезыхьагьэхэм пшъэдэкІыжь ягьэхьыгъэнымкІэ Федеральнэ къулыкъум и ГъэІорышІапІэу Санкт-Петербург ыкІи Ленинград хэкум щыІэм ибазэ щыкІощт. Республикэм икІыгъэ кІэлэ ныбжьыкІэхэм ухьазырыныгъэу къагъэлъэгъуагъэмкІэ зэхэщакІохэр къафэрэзагъэх, шІэжь тамыгъэхэр, шІухьафтынхэр къафагъэшъошагъэх.

Дзэ-патриотическэ клубэу «Вертикаль» зыфиlорэр блэкІыгьэ илъэсым зэхащагь. Мыекъуапэ игурыт еджапІэхэм яапшъэрэ классхэм арыс кІэлэеджэкlo 20-м ехъу ащ зэрепхы. Клубым пшъэрылъ шъхьа-Ізу иІэр ныбжыкІэхэр дзэ къулыкъум фэгъэхьазырыгъэнхэр, ведомственнэ еджэпІэ учреждениехэм ягьэсэныгьэ ащыльагъэкІотэн, нэужым хэбзэухъумэкІо системэм хэхьанхэ амал яІэныр ары.

(Тикорр.).

01-м къеты

Мы илъэсыр къызихьагъэм щегъэжьагъэу машіом гъогогъу 450-рэ Мыекъуапэ зыкъыщиштагъ. НэбгыритІумэ шъобж хахыгъ, нэбгыритіу ахэм ахэкіодагъ.

ГущыІэм пае, 2014-рэ горэм зыкъыщиштэгъагъ. 16-м сыхьатыр 12.39-м къалэу Мыекъуапэ иурамэу Герценым ыцІэ зыхьырэм тет гьомылэпхъэ ІыгьыпІэу «Холодок» зыфиlорэм дэт унэ цlыкloу къэрэгъулэхэр зычІэсым машІо къыкІэнэгъагъ. Ар къызыхэкІыгъэр джыдэдэм зэхафы.

2014-рэ илъэсым чъэпыогъум и 18-м сыхьатыр 22.46-м къалэу Мыекъуапэ иурамэу Железнодорожнэм тет гаражым машІо къыкІэнэгъагъ. 2014-рэ илъэсым чъэпыогъум и 18-м сыхьатыр 22.47-м машІом чъыгхатэхэр зылэжьырэ товариществэу «Дружба» зыфигорэм хэхьэрэ дачэ

кІыгъэр джыдэдэм зэхафы. Унэм икІыхэ зыхъукІэ электрооборудованиер пачыгъэмэ зэрагъэшІэнэу, пІэм хэлъхэу тутын емышъонхэу цІыфхэм зафэтэгъазэ, ахэм тхьамык эгъошхо къызыдахьын зэралъэкІыщтыр ятэю. Унэ кюцым имызакъоу, Іофшіапіэми машІом зыкъыщимыштэнымкІэ шапхъэу щыІэхэр къащыдэшъулъытэх.

Бжыхьэ-кІымэфэ лъэхъаным цІыфхэр, организациехэр зэрэфэхьазырхэр, хьакухэм, ІугьоищыпІэхэм, фэтэрыбэу зэхэт унэхэм ячІыпІэхэу зэдагъэфедэхэрэм язытет зыщауплъэкіурэ, машіом зы-

къымыштэнымкІэ шапхъэч щыІэхэр къыдалъытэхэмэ е къыдамылъытэхэмэ зыщызэрагъэшІэрэ Іофтхьабзэхэр джыдэдэм къалэу Мыекъуапэ щызэрахьэх. МашІом зыкъызэриштагъэмкІэ цІыфхэм макъэ зэрарагъэјурэ автоматическэ сигнализациехэм тэрэзэу Іоф ашІэмэ. машІом игъэкІосэнкІэ къызфагъэ федэрэ псыІыгъыпІэхэм язытет ауплъэкlу.

Урысыем ошІэ-дэмышІэ ІофхэмкІэ и Министерствэ Адыгэ РеспубликэмкІэ и ГъэІорышІапІэ къалэу МыекъуапэкІэ имэшІогъэкІосэ къулыкъу джыри зэ къэлэдэсхэм агу къегъэкІыжьы зэкІэми акіуачіэ зэдырахьылІэмэ, цІыфхэм ящыкІэгьэ къэбархэр игьом алъагъэІэсымэ ямылъкуи, апси тхьамык агъом щыухъумагъэ зэрэхъущтыр.

Адыгэ Республикэм мэшІогъэкІосэнымкІэ икъулыкъу испециалистэу Ф. АУЛЪ

Нахь пасэу пенсие зэрафагъэуцурэр

Хабзэм ыгъэнэфэрэ ныбжыыр (бзылъфыгъэмкіэ илъэс 55-рэ, хъулъфыгъэмкіэ илъэс 60) къэмысыгъэу Іофшіэн зимыіэ гражданхэм пенсие афагъзуцун алъэкіыщт Іофшіапіэр зэрэзэфашіыжьыгъэм пае, аіутхэр нахь макіэ ашіызэ къы-Іуагъэкіыгъэхэм страховой стажэу яІэр хъулъфыгъэмкІэ илъэс 25-м, бзылъфыгъэмкіэ илъэс 20-м къыщымыкіэ зыхъукіэ.

Нахь пасэм тегъэпсыкІыгъэ ащ фэдэ пенсиер афагъэуцу цІыфхэм ІофшІэн ягъэгъотыгъэным

пылъ къулыкъухэм япредложение ыкІи цІыфыр ащ къызэрезэгъыгъэм атегъэпсыкІыгъэу цІыфым пенсие фэгъэуцугъэнымкІэ, нахь пасэу фэгъэуцугъэнри зэрэдыхэтэу, фитыныгъэ иІэ зыхъущт пІальэр къэсынкІэ къэнагъэр илъэситІум нахь мыпасэу. Аужырэм фэдэ зыхъукІэ, ІофшІэнымкІэ ныбжьым телъытэгъэ пенсие щэІэфэкІэ етыгъэным тегъэпсыкІыгъэу ар агъэнафэ. Ащ фэдэ зыхъукІэ, зыцІэ къетІогьэ къулыкъум иучет цІыфыр хатхыкІыжьы.

Пенсиехэмкіэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щы Іэм ипресс-къулыкъу

Адыгэ республикэ гимназием илъэс 20 идиректорыгьэу, Урысыем иеджапІэхэм язаслуженнэ кІэлэегъаджэу, медалэу «Адыгеим и Щытхъузехьэр» къызыфагьэшъошагьэу Быжь Сыхьатбый Хьасанэ ыкъор бэрэ зэсымаджэм ыуж идунай ыхъожьыгъ. ЩымыІэжьым иІахьылхэм, ныбджэгъоу и агъэхэм, ригъэджагъэхэм тафэтхьаусыхэ, къиныр адэтэІэты.

Адыгэ Республикэ гимназием иІо-

Адыгэ Республикэм заомкіэ, Іофшіэнымкіэ, Уіэшыгъэ КІуачІэхэмкІэ ыкІи хэбзэухъумэкІо къулыкъухэмкІэ иветеранхэм (пенсионерхэм) яобшественнэ организацие и Президиум лъэшэу гухэкІ щыхъугъ Быжь Сыхьатбый Хьасанэ ыкъом идунай зэрихъожьыгъэр ыкІи ащ иунагьорэ иІахьылхэмрэ афэтхьаусыхэ.

пщынагь, ау зы нэбгыри бгъун-

Непи Тембот чылэм ынапэ

зыгъэдахэхэрэм ащэгушхукІы.

Къоджэ Адыгэ Хасэм хэт кlа-

лэхэм афэраз, къуаджэм июби-

лей зэхэщэгьэным хэлэжьагьэ-

хэм агьэгушхо. ГушІуагьо хъу-

ми, гумэкІыгьо яІэми, цІыфхэм

къакъоуцохэрэ кІэлэ чанхэр

джащ фэдэу ХьакІэмзые къы-

дэхъухьэрэ пстэумэ къалъэплъэ.

ЦІыф лэжьэкІуагь. Ежь ыІашъ-

хьэкІэ къымылэжьыгъэ ыгъо-

тыгъэп, пэрытныгъэр ыІыгъэу

сыдигъуи Іоф ышІагъ, — еІо

къоджэ Адыгэ Хасэм итхьа-

матэу Тутарыщ Мыхьамэт. — Ар тщыгъупшэрэп, тыфэраз,

тэгъашІо ыкІи тэлъытэ.

— Тембот тыщыгъупшэрэп,

чылэм зэрэдэсхэр игуап.

джэу еплъыгъэп.

• ПАТРИОТ

Къиным ыпсыхьагъ

Колхозхэр зызэхащэхэм, Хэгъэгу зэошхом ыпэрэ илъэсхэм, зэхэдз амышіэу, ини ціыкІуи амыІоу ціыфхэр ІофышІэ дэкІыщтыгъэх. КІэлэ Іэтахъохэу, нахьыжъхэм ягъусэу пхъэlашэкІэ жъуагъэхэм, кІэпым хагъор хэзыхыкІыштыгъэхэм. колхозым ибылымхэм мэкъур афэзыупкІэштыгъэхэм Темботи ахэтыгъ.

— Цухэр пхъэlашэм кlэшlагъэхэу, ахэм апэкІэ хьасэбэкъум чэмхэр дэтхэу, сэри ахэм бжьэу ательым сыкъызэремыфэхынэу кlaпсэкlэ сытырапхыхьэти, тыжьощтыгь. Сэ сипшъэрылъыгъэр чэмыр дэхымэ, чыпэкІэ сыкъеонышъ, къезгъэгъэзэжьыныр арыгъэ, къејуатэ Тембот. — Мэкъур аупкІэ хъумэ, шыхэм сатесыщтыгъ. ХьакІэмыз Мыхьамодэ сыригъусэу бэрэ Іоф дэсшіагъ. Щэмэджыр къызыуцэкукІэ мыжъо хъурэе гъэчэналъэр ІэкІэ къетщэкІызэ, дгъэчаныщтыгъ. Джаш нахь сшокъин, нахь сызыгъэпшъырэ ыкІи нахь сызыфыримыкъчрэ Іофхэм ахэтыгъэп.

Нэужым чІыгу гектар минитІурэ ныкъорэ зылэжьыщтыгъэ колхозым хэтыгъэ къоджэдэсхэм къинэу алъэгъугъэри адигощыгъ, зэрэІофышІэкІошхуагъэхэр щыгъупшэрэп.

Тылым щылэжьагъ

1942-рэ илъэсым нэмыцхэр ячылэ къызэрэдэхьэгъагъэхэри Тембот дэгъоу къешІэжьы. Чылэм щыщ зи зэрамыукІыгъагъэм щэгушІукІы. «Мотоциклэхэм атесыгъэх. Тигъунэгъухэу Бэрзэдж Уцужьыкъорэ ХьакІэмыз Сэфэрбыйрэ яунэхэм апэ арыхьэгъагъэх. «Партизани, партизани...», — аІозэпытыгь. КІэнкІэу тишкаф дэлъхэр къытэмыупчІыжьхэу дахыгъагъэх. Ау ясамолетхэр къызытшъхьащыбыбэхэкІэ, чІыунэхэм тачІэхьанэу, ІзутІзхэр ашІыхэзэ, къыдгурагъа ощтыгъ. Бэрэ дэсыгъэхэп, язэрари къытагъэкІыгъэп», — къыІотагъ Тембот.

ЛІыпкъым имыуцозэ зылі ышІэщт Іофыр зэригъэцакІэщтыгъэр ащ щытхъугъэкІэ зыфилъэгъужьырэп. Заом Іутхэм ашхыщтыр зэралэжьын фаер икъоу къыгуры ощтыгъ. Зэк эми зэдагъэцакІэрэ колхоз Іофхэм ежь и ахиш ыхьэээ къэтэджыгъ. Колхозым, чылэм, заом зиlахьышlу хэзылъхьагъэхэм ягугъу ренэу ешІы, щыгъу-

— Нэбгырэ 200 фэдиз тичылэ ціыкіу дэкіыхи заом Іухьэгъагъэх, 86-мэ къагъэзэжьыгъэп, — къыпедзэжьы игущыІэ Тембот. — ХъокІонхэ зэшиплІым язэу къэзыгъэзэжьыгъэр Ислъам закъу. ХьакІэмыз Батыррэ ХъокІон Пакъэрэ алъэкъо лъэныкъохэр пытыжьыгъэхэп, Мэрэтыкъо Аминэ, Къохъужъ Щэбанэ лъэщагъэх, Тутарыщ Зэчэрые ыІэ лъэныкъо пытыжьыгъэп. Абыдэ Нурбый, Даур Тембот, Даур Нурэ Іэгьуагьэх.

Къуаджэм къэзымыгъэзэжьыгъэхэм ащыщых Сихъу Нэкъарэ, Тутарыщ Хьатокэ, Бэрзэдж

Къызыщыхъугъэ къуаджэр шІу зымылъэгъурэ, зымыгъэлъапІэрэ адыгэхэм зы нэбгыри ахэтэп. Ау, Тутарыщ Тембот Исмахьилэ ыкъом фэдэу, къызщыхъугъэ чіыпіэр щымыгъупшэу, бэшіагъэу щымыпсэужьыми, ыгу имыкізу, фэгумэкізу, къахигъэщы шіоигъоу бгъотыщтыри бэп.

БэмышІзу Тембот зыщыщ къуаджэу Хьакіэмзые имэфэкі мафэ хагъэунэфыкІыгъ — непэ зэрыс чіыпіэм ар къызитіысхьагъэр илъэси 150-рэ хъугъэ. Мэфэкіым Темботи рагъэблэгъагъ. Игуапэу хэлэжьагъ, ылъэгъугъэхэми, мэфэкіыр зэрэзэхащагъэми агъэрэзагъ, къэбархэр къытфијотагъэх.

ТыдэгущыІэфэкІэ Тембот ыныбжь илъэс 80-м ехъугъэми тшіагъэп, ащ фэдашъуи тетэп. Иакъыл чан, Іупкі зу мэгущы і э. Хьакі эмзые

игугъу, икъэбар къыІотэнхэм язэщырэп, ащ къыщыхъугъэ-къыщышІагъэхэр ежь игъашіи епхыгъэх, ыгуи пхырыкіыгъэх.

Тембот къыгъэшіагъэр зэрэщытэу ынэгу кіэкіыжьыгъ, ціыф гумызагъэм ичылэ фыри з гуфэбэныгъэр игущы зэхэм къахэщ зэпытыгъ.

Къалэми ыцІэ щајуагъ

Къалэм зэкІожьым ыуж краснодеревщикэу Тембот зигъаси, мебелышІ фабрикэу «Зэкъошныгъэм» илъэс 30-рэ щылэжьагь. Лакымрэ краскэмрэ

ХьакІэмзые шІолъап

Сахьидэ, Тыу Василэ, Бэрзэдж Петро, Унэрыкъо Дэдам, Тутарыщ Мыхьамодэ, Андрыхъое Мэджыдэ, Мамыщ Нэнао, Тембот ятэшыхэу Осмэнрэ Аскэрбыйрэ. Заом хэкІодагьэх Бэрзэджхэу КІэлэхъу, Пщымафэ, Кущыку, зэшхэу Иныхъу Хъусенэрэ Пщыкъанэрэ, Унэрыкъо зэшхэу Исмахьилэ, Исхьакъ, Адам, Мэрэтыкъо зэшхэу Алкъэсрэ Мосэрэ, нэмыкІхэри.

ШІэжьыр кіуасэрэп

Ахэр Тембот ыгу къэкlыжь къодыерэп, ежь-ежьырэу ыпшъэ рилъхьажьи, заом хэкІодагьэхэм аціэхэр тетхагьэу Хьакіэмзые шІэжь саугьэт щаригьэгьэуцун ылъэкІыгь. Бэмэ къыдырагъэштагъ, ціыфхэр зэдеіэжьыгъэх, ежьым колхози, къоджэ Совети, райкоми къыгъэнагъэп, заом иветеранхэм якъэбархэр цыпэ-цыпэу къыугъоигъэх, яшІэжь зэрэмыкІосэщтым ежьыри, икъоджэгъухэри непи пылъых.

Тембот шІукІэ ягугъу ешІы Советым итхьаматэу чылэм Іоф щызышІагъэхэм. Ежь къызщыхъугъэ мафэр зэрытхэгъэ тхы- пэрытыгъ, ащ Лениным иорльыр къезытыжьыгъагьэр къо- ден къызыфагьэшъуашэм, иунэ

Социалистическэ Іофшіакіэм и Лыхъужъэу Цуамыкъо Аслъанчэрый арыгъэ. Ар лэжьэкІошхуагъ, ІэнэтІабэ зэблихъугъ. Ащ ыуж къоджэ Іофхэм ягъэцэкІэн дэгъоу пылъыгъэх Тутарыщ Къаспот, Къохъужъ Щэбанэ, Хьасанэкъо Николай, ХьакІэмыз Мыхьамэт. Непэ чІыпІэ зыгьэюрышажыпам тхьаматэу иІэр Тутарыщ Руслъан.

Тембот шъхьафэу зыцІэ къыриlуагъэхэм ащыщ Мамыщ Нэкъарэ. Ащ чырбыщ къызщашІырэ завод иІагь, шхыныгьо зэфэшъхьафхэр щэм харигъэшІыкІыщтыгъэх, чІыгухэр ылэжыштыгъэх. Совет хабзэр къызыдахым ыужи Къаспот цІыфхэм бэрэ ишІуагъэ аригъэкІыгъ. Чылэм дэсыгъ, цІыфхэм лъытэныгъэ фашІыщтыгъ, ІэпыІэгъу зэрафэхъурэр агъэлъапІэщтыгъ.

Тутарыщ Рэщыдэ ынэ лъэныкъо имытыжьэу заом къикІыжьи, былымэхъо фермэм ипащэу илъэс пчъагъэрэ loф ышІагъ. Тутарыщ Зэчэрые нэмыцхэм ыІэ къыпаутыгъагъ, колхозым ибригадирэу лэжьагъэ, ышэу ШІуцІэ трактористыгь. Тутарыщ Якъубэ мэлэхъо джэ Советым итхьамэтагьэу, джэгу щыфашІи, зэрэчылэу

ЛІыпкъым имыуцозэ зылі ышіэщт Іофыр зэригъэцакІэщтыгъэр ащ щытхъугъэкІэ зыфильэгъужьырэп. Заом Тутхэм ашхыщтыр зэралэжын фаер икьоу къыгурыющтыгь. Зэкіэми зэдагьэцакІэрэ колхоз Іофхэм ежь иlахьи ахишlыхьэзэ къэтэджыгъ. Колхозым, чылэм, заом зивахышву хэзыльхьагьэхэм ягугьу ренэу ешы, щыгъупшэхэрэп.

фабрикэми ищытхъу щаригъэ уагъ. Ар я 9 — 11-рэ пятилеткэхэм яударникыгъ, социалистическэ зэнэкьокъухэм ильэс пчьагьэрэ ащытекІуа́гъ. ТекІоныгъэр Хэгъэгу зэошхом къызэрэщыдахыгъэм фэгъэхыгъэ мэфэк обилей медальхэр кънратыгъэх, «За доблестный труд в ВОВ 1941 — 1945 годах» зыфиюрэ медалыр къыфагъэшъошагъ. къыфэгушІогъагъ. Къохъужъ Сэ-

Колхозым, етlанэ «Плодопитомникым»

чанэу зэращылэжьагъэм фэдэу

фэр былымэхъо фермэм ибригадирыгъ. Бэрзэдж Аскэрбый щынаутхэр зычІэлъ складым ипэщагь. Сихъу Коле пхъэшъхьэ-мышъхьэхэр къызщагъэкІырэ хъызмэтшІапІэу «Плодопитомникым» щылажьэхэрэм ащыщыгъ. Къиныбэ ылъэгъугъ. Мафэ горэм чъыгхэм атыраутхэщт щынаутыпсыр зыщызэхашІыхьэгъэ шъондырышхом хафи, ыпсэ пытыжь къодыеу кІапсэкІэ къыхахыжьыгъагъ.

Цыфхэр Іофшіэкіошхуагъэх, ищык агъэмэ, чэщи мафи амыІоу лажьэщтыгьэх. Тэ, нахь ныбжьыкІэхэми, ахэм зыкъыщядгъэнэнэу тыфэягъэп, Іофым тегугъущтыгъ, — еІо Тембот.

Заор къежьэным ыпэкІэ колхозым дэгьоу щылэжьагьэхэм ащыщых Мамыщ Карпо, ХьакІэмыз Батырбый, Тутарыщ Долэтбый, Хьамыцу Хьисэ, ХьакІэмыз Билъэустэн, Даур Аминэ, Мамыщ Къэсэй, Мэт Кимэ, Ламыкъо Лелэ, Тутарыщ Мэсхьудэ.

ИшІушІэ гъэнэфагъэ

Зигугъу къышІырэ пстэумэ афэдэу ежь Темботи ХьакІэмзые фэшъыпкъагъ, непи фэгумэкіы. Ишіушіагъэхэм ащыщ къуаджэм дэт еджапІэм илъэс 44-рэ ипэщэгъэ Пщыжъ Къэплъанэ ыцІэ ащ фаусыжьыным ыуж зэритыгьэр. Къэплъан Сталинград щызэуагъ, нэмыцхэм гъэрэу аштэгъагъ, ащ пае, лажьэ имыІагьэми, хабзэм ыгьэзыщагъэфедэрэ цех къиным бэрэ чІэтыгь, лъэкъоузыр къыщиштагъ. Фабрикэм ипэщагъэу Николай Остапенкэм инэу фэраз, Іоф зэригъэшІэрэ лэжьакІохэм дэгьоу зэрафыщытыгьэр икъэбархэм къахегъэщы.

Колхозым, етІанэ «Плодопитомникым» чанэу зэращылэжьагьэм фэдэу фабрикэми ищытхъу щаригъэlуагъ. Ар я 9 — 11-рэ пятилеткэхэм яударникыгь, социалистическэ зэнэкъокъухэм илъэс пчъагъэрэ ащытекІуагъ. ТекІоныгъэр Хэгъэгу зэошхом къызэрэщыдахыгъэм фэгъэхьыгьэ мэфэкІ юбилей медальхэр къыратыгъэх, «За доблестный труд в ВОВ 1941 — 1945 годах» зыфиюрэ медалыр къыфагъэшъошагъ.

Іофшіэным иветеранэу Тутарыщ Тембот Щытхъу тхылъэу къыратыгъэхэм ахэлъых УФ-м и Президентэу В. Путиныр ыкІи и Премьер-министрэу Д. Медведевыр зыкІэтхэжьыгьэхэр. Советскэ лъэхъаным Тембот исурэт Щытхъу пхъэмбгъухэм къатырагьапкІэхэрэм ренэу ахэтыгь.

Тембот ятэжъ ышхэр нэбгыри 6 хъущтыгъэх, ятэшхэри джащ фэдизыгъэх, ежьхэри зэши 6 мэхъух. Ахэм зэкІэми апылъ къэбархэр къыІотэнхэр икІасэх. Шъаохэр арых хэт илІакъуи зыгъэбаирэр ыкІи лъызыгъэкІуатэрэр. Темботи илъэпкъ рэгушхо.

 ХьакІэмзые псэукІэ дахэ иІэу егъашІэм щыІэнэу сыфэлъаю, — джащ фэдэ гущыіэхэу Тембот къы Іуагъэхэмк Іэ тизэдэгущыІэгъу тыухыгъэ.

ШЪАУКЪО Аслъангуащ.

КЪЭБЭРТЭЕ-БЭЛЪКЪАРЫМ ИЦІЫФ ГЪЭШІУАГЪЭХЭР

ТхэкІо, драматург

цІэрыІор тщыгъупшэрэп

«Зэзакъу нэмы!эми, пстэуми тизэфэдэу Тхьэм къытфигъэшІыгъэ мы дунэе дэхэшхом иІэшІугьэ ыкіэм нэсэу зэхэсшіэнэу льэшэу сыфай сызыгьэгузажьуи, сызгьэгумэк ырэ хъати щымы ву зы пчэдыжь горэм сыкъэущыжьынэу. Сыфай чІэгь-чІэльыбзэ льэпкь хэмыльэу, сигуапэу, шьабэу clэ Тхьэм зэригьак Горэм фэдэу сытхэнэу, сытхэнэу, сытхэнэу...»

Опсэуфэ Борис ар ихъопсапІэу дунаим тетыгъ... Тхьэшхом къыфигъэшъошэгъэ гъашІэр кІэкуагъэми, Урысые Федерацием культурэмкІэ изаслуженнэ ІофышІэу, Къэбэртэе-Бэлъкъарым инароднэ тхакІоу, Къандур Иззэт ыцІэкІэ щыт шІухьафтыным илауреатэу, Урысые Федерацием итхакІохэм, ижурналистхэм я Союз хэтыгъэ ІутІыжь Борис игъашІэ гукъэбзагъэкІэ, намыскІэ, лъэпкъым, бзэм, искусствэм афыриІэгьэ шІульэгьумкІэ баигь.

Чъэпыогъум и 15-м ащ ыныбжь ильэс 70-рэ хъущтыгьэ... Адыгэл цІэрыІор къызытхэмытыжьыр илъэс 15 хъущт. Тхьэм ащ ахърэт нэф къырет!

Борис ытхыгъэ пьесэхэм зытю-зыщэ сызэмыджагьэ ахэтэп. Зэчыишхо зыхэлъ ащ фэдэ цыф илъэсишъэм зэ дунаим къызэрэтехъорэр. Тилъэпкъ насыпынчъэпти, Тхьэм Борис къытитыгъ. Драмэри трагедиери куоу зэрэзэхишІэщтыгъэхэм фэдэу, пьесэхэри ащ дэгъоу къыдэхъущтыгъэх.

Адыгэ лъэпкъым узэрэщыщымкІэ узыгъэгушхорэ, узыгъэбжьышІорэ, ащ иамалхэмрэ идэхагъэрэ къэзыгъэлъэгьорэ бзэкІэ ахэр ытхыщтыгьэх.

ІутІыжь Борис ипьесэхэу «Тыргъэтау», «Тэмэ лый», «Кущыкупщ», «Эдип», «Лъыгъэчъэ чэщ» зыфиlохэрэр, лакъырд бэу зыхэлъ тхыгъэхэу «Гощэмыдэ хьабл», «Щамхьун ишъузыщ», «УгущыІэщтмэ къеблагъ», «ГущыІэ маф, апщи!» зыфиІохэрэми, нэмыкІхэми театрэм уасэу ратырэр льэшэу къаlэтыгъ,

артистыбэ ціэрыю ашіыгъ.

Гъэзетеджэхэр, емыкІу къысфэшъумышІ, ау титеатрэ къыщысшІыгъэ рольхэм ащыщэу (пстэумкІи ахэр 120-рэ мэхъу) нахь лъэгэпІэшхом тезгъэуцорэр Тыргъэтау ары. Сэ Борис амал къыситыгъ артистым хэлъын фэе зэшlок пстэури мы ролымкІэ къэзгьэлъэгьонэу (бзылъфыгъэм шъэбагъэу хэлъын фаери, шъхьэгъусэм, тым, хэкум афэгьэзэгьэ шульэгьури, пыим къыфызэјуихырэ пхъэшагъэри, джэгъогъуныгъэри). Синасып къыхьи, а образыр къызэрэзэlусхышъугъэм пае опсэуфэ ащ лъэшэу сыфэрэзагъ.

Публицистикэмкіэ тыіэбэнышъ, тхьапшмэ ацІэ Борисэ шІукІэ ыгъэІугъа?! Зифэшъуашэхэм гущыІэ дахэ аримыІоу, ымыгьэгушІохэу, ымыгьэгушхохэу къыхэкІыгъэп. ГъэшІэ кІыхьэ зэримы ратше ше на может жени и станов на мож фэдэу хэти игушІуагъо дигощыным, икъин диІэтыным дэгу-Іэщтыгъ. Сыд фэдэрэ ІэнатІэ зыІоти, Іофым кІэ горэ зэрэхилъхьащтым пыльэу, псэ къабзэрэ гу къабзэрэкІэ лъэпкъым фэлажьэу Борисэ дунаим тетыгьэшь, егьашІи джарэущтэу тыгу илъыщт.

ЖЪАКІЭМЫХЪУ КІунэ. Урысые Федерацием изаслуженнэ артистк, КъБР-м и Къэралыгъо шІухьафтын илауреат.

лъэзещэ автопредприятием ипащэу Янэкъо Асхьад тыІукІи гущыІэгъу тызыфэхъум. — Ежьежьырэу тыкъагъотынышъ къытфыкъокІыщтхэм тяжэу тыщысын зыхъукІэ, ІофшІэн тимыІэу тыкъэнэщт, хьаулыеу транспортыр щыдгъэтын фаеу хъущт. НэмыкІэу къэпІон хъумэ, «тыгъужъыр ылъакъомэ агъа-

Чъэпыогъум

Производствэр

зэрэсшіэрэ уахътэм бэкіэ на-

хьыб Іоф зыфэтшІэщтхэр къэ-

гьотыгьэнхэм сальыхъузэ къэс-

кІухьан фаеу зэрэхъурэм уахъ-

тэу езгъэхьырэр, — къытиІуагъ

ямэфэкІ къэсынкІэ мэфэ за-

улэ къэнагъэу Мыекъопэ хьы-

— Кабинетым сисэу Іоф

шхэ» зэраlуагьэм фэдэу къэтэчъыхьэ, хэкІыпІэ пстэуми талъэхъу. Асхьад къызэриІуагъэмкІэ,

илъэсыбэ хъугъэу Мыекъопэ гъогуш организацие ДСУ-3-р гъусэгъушюу яІ. ГъогушынымкІэ ахэм заказ яІэ зыхъукІэ, зэкІэ ящыкІэгъэ хьылъэхэр: мыжъокІэ-пшэхъо зэхэлъыр, мыжъо гъэушкъоигъэр, нэмыкІхэр афызэращэх, ІофшІэныр аухыфэкІэ зэгъусэхэу зэдэлажьэх. Джащ фэдэу мы лъэныкъомкІэ Краснодар краим ит гъогуш организациехэми Іоф адашІэ. Илъэсыбэ хъугъэу Іоф зыфашІэхэрэм ащыщ Усть-Лабинскэ районым ит мэкъумэщ хъызмэтшlапІэу «Восток» зыцІэр. Шъоущыгъу зыхашІыкІырэ чІыплъым иІухыжьыгъо къызыскІэ хъызмэтшІапІэм ипащэ макъэ къарегьэlушь, яавтомашинэхэр агьакІох, зэкІэри ІуахыжьыфэкІэ къэтых. БэшІагьэп яІофышІэхэр ащ къызикІыжьыгъэхэр. Іоф зэрафашІагьэм къыкІакІоу шъоущыгъу, дагъэ зыфэпІощтхэр къаратых, автопредприятием Іутхэм афагощых. Аужырэ илъэс зытІум Шапсыгъэ псыІыгъыпіэм игъэкіэжьын хэлажьэх. Асхьад къызэриІуагъэмкІэ, гухэкІ нахь мышІэми, аужырэ илъэсхэм гъогушІыным Адыгейми Краснодар крайми къащыкІичыгь, мылъкоу къафатІупщырэр нахь макІэ хъугъэшъ, предприятием иэкономикэкІэ иягъэ къэкІо. Шъыпкъэ, Мыекъуапэ игъогухэр гъэцэкІэжьыгъэнхэм мылъку дэхэкlae пэ-Іуагъахьэ, ау ащ фэдэ ІофшІэнхэм ахэлэжьэгьэным предприятиер тегъэпсыхьагъэп ыкlи рагъэблагъэхэрэп. Жъы хъугъэ асфальтыр тепхыжьынышь, кІэкІэ зэблэпхъуным хьылъабэ зепщэныр ищык агъэу щытэпышъ, а Іофшіэныр гьогуші организациехэм акіуачіэкіэ зэшIvaхын алъэкIы.

ЫпшъэкІэ къызэрэщытІуагъэм фэдэу, экономикэр гъэтэрэзыгъэным фэшІ хэкІыпІэ пстэуми яусэх. ГущыІэм пае, автомашинэхэр зыщагъэцэкІэжьхэрэ базэу яІэр зэтырагъэпсыхьагъэу, ежьхэм яавтомашинэхэр акіуачіэкіэ зэрашіыжьыхэрэм имызакъоу, нэмык организациехэм ыкІи унаеу автомашинэ зиІэхэм афагъэцэкІэжьых. Нахьыбэу шІуагъэ къытызэ а ІофшІэныр зэхэщэгъэным фэшІ, зэзэгъыныгъэ адашІыгъэу, автомашинэхэм ахалъхьащт пкъыгъохэр занкlэу къалэу Набережные Челны къыращых, предприятием автотучан къыщызэІуахыгъэу, фаехэм автомашинэхэм ахалъ-

КЪЭРЭЩЭЕ-ЩЭРДЖЭСЫМ ИЩЫТХЪУ ЯЗЫГЪЭІУАГЪЭХЭР

Лъэпкъым игупшысак и, идунэееплъык и

имэкъамэхэм ащызэхэошіэ

Композиторэу, педагогэу, дирижерэу, публициству, фольклорист ціврыю, музыкальнэ-общественнэ ІофышІэщтыгьэу Даур Асльан Алый ыкьор 1940-рэ ильэсым бэдзэогъум и 24-м Къэрэщэе-Щэрджэсым ит къуаджэу Хьабэз къыщыхъугъ.

ИцІыкІугьом къыщегьэжьагьэу Аслъан адыгэ ІорыІуатэхэм, нартхэм афэгьэхьыгьэ лыхъужъ къэбарыжъхэм ядунай хэтыгъ. ДжэгуакІохэм, орэдыІохэм, музыкантхэм адэгущыІэнэу, щы-Іэныгъэм исыд фэдэрэ лъэныкъуи къызэлъызыубытырэ адыгэ хабзэр зэригъэшІэнэу ащ амал иІагъ.

1957-рэ илъэсым Даур Аслъан КъЩР-м культурэмрэ искусствэмрэкІэ илІыкІохэм ахэтэу Москва апэу кІонэу хъугьагьэ. Джащыгъум ылъэгъугъэ, зэхихыгъэ пстэуми профессиональнэ музыкант хъу шІоигъоу ашІыгъагъ.

Ащ фэдэ гупшысэм Даурыр Ставрополь дэт музыкальнэ училищым фищагь. Аслъан къыхихыгъэр хоровой дирижированиер ары. Ащ дакІоу кіалэм студент купым пае музыкаль-

купым Іоф дишІэзэ, Аслъан Темыр Кавказым щыпсэурэ лъэпкъхэм ямузыкальнэ фольклор зэрегъашІэ.

ЫужкІэ ар Москва дэт къэралыгьо консерваторием чІэхьэшъ, композитор сэнэхьатым феджэ. В. Фере, Г. Нейгаузэ, М. Растропович, Н. Раковым, В. Агафонниковым, Ю. Холоповым ыкІи нэмыкІхэм ар рагъэджагъ. Москва дэт консерваторием щеджэзэ, Даур Аслъан итворчествэ нахь зыкъызэІуехы, вокальнэ-инструментальнэ произведениехэр етхых. Лъэпкъ орэдыбэми ащ псэ къапигъэкІэжьыгъ.

Даур Аслъан зэчыишхоу хэлъыр нахь зызэлъашІагъэр циклэу «Пять горских песен»

музыкальнэ произведениехэр зыфиюрэр дунаим къызытехьэр ытхыхэу регьажьэ. Ащ льэпкъ ары. Къэрэщаехэм, къэбэртаехэм, осетинхэм, грузинхэм нэ произведениехэр етхых яльэпкь орэдхэр ащ хигьэхьаыкІи ащ ипащэ мэхъу. Лъэпкъ гъэх. А циклэр Московскэ къэралыгъо хорым ирепертуари хэтыгъ, композиторхэм я Всесоюзнэ зэнэкъокъу ящэнэрэ чІыпІэр къыщихьыгъагъ.

Консерваториер къымыухызэ Даур Аслъан композиторхэм я Союз хагьэхьэгьагь. Ащ фэдэу зэрэхъурэр зэгьо дэдэрэ. Консерваториер къызеух нэуж Аслъан ихэку къегъэзэжьышъ, Черкесскэ дэт музыкальнэ училищым ипащэу агъэнафэ.

Я 70 — 80-рэ илъэсхэм Даур Аслъан имузыкальнэ творчествэ зеушъомбгъу. А лъэхъаным ытхыгъэ симфоническэ, вокальнэ-инструментальнэ произведениехэм адыгэ лъэпкъым имузыкальнэ искусствэ лъэшэу къагъэбаигъ. Ахэм ащыщ а 1-рэ симфониер, «Адыги»,

«Горский концерт для фортепиано с оркестром», «Горские симфонические танцы» зыфиюрэ произведениехэр ыкІи нэмыкІхэр. Даур Аслъан 1989-рэ илъэсым кантатэу «Аульские песни» зыфиюрэр зэхелъхьэ. Адыгэ лъэпкъым тхьамыкІэгъошхоу къехъулІагьэр — жъалымыгьэкІэ ячІыгу зэрэрафыгьэр а Іахьым къеlуатэ. Адыгэ мин пчъагъэмэ анэпсхэри, ягукъэошхуи а мэкъамэм къыхэщы.

Аслъан орэдхэу «Адыгэ намыс», «Саратинэ», «Увези ты меня при луне», «Когда узнаешь ты» зыфиlохэрэр ыкlи нэмыкІхэр ыусыгьэх. ИтворчествэкІэ ар КъЩР-м, КъБР-м, Адыгэ Республикэм яусэкІуабэмэ апыщэгъагъ, ахэм яусэхэм орэдышъохэр къафыхихыщтыгъэх. Аслъан концертхэр Москва, Сыхъум, Налщык, Черкесскэ, Владикавказ, Мыекъуапэ, Ставрополь ыкІи нэмыкІ къалэхэм къащитыщтыгъэх.

Даур Аслъан зэчыишхоу хэлъыгъэм пае цІэ лъапІэхэу «Урысые Федерацием изаслуженнэ артист», «Къэбэртэе-Бэлъкъарым инароднэ артист», «Абхъазым искусствэхэмкІэ изаслуженнэ ІофышІ» зыфиІохэрэр къыфагьэшъошэгьагьэх. 1990-рэ илъэсым ащ Урысые Федерацием и Къэралыгъо шІухьафтын къыфагъэшъошэгъагъ. Къэрэщэе-Щэрджэсым, Дунэе Адыгэ Хасэм ягимнхэм яавторэу зэрэщытри къэlогъэн dae.

Даур Аслъан имэкъамэхэм псэм лъагьо зыкІышыпхырашыщтыгьэр, джыри ащ фэдэ кlyaчlэ зыкІыряІэр лъэпкъым ыпси, игупшысакІи, идунэееплъыкІи ахэм ахилъхьэщтыгъэти ары.

> БЕМЫР3Э Зураб.

и 26-р — автомобиль транспортым и офыш І эхэм я Маф

ХэкІыпІэ пстэуми яусэхэзэ яюфшіэн **зэхащэ**

хьэрэ пкъыгъохэр аращэх. Джащ фэдэу, автомашинэхэр зыщатхьакІырэ чІыпІи къызэ-Іуахыгъ. Ащи федэ къырагъэты. ШхэпІэ зэтегьэпсыхьагьэу яІэм яІофышІэхэм щэджэгъуашхэ зэрэщашІырэм имызакъоу, пэблагъэу щыт ІофшІапІэхэм къарыкІыхэрэри щагъашхэх, мэфэкІ пчыхьэзэхахьэхэр, нысэщэ джэгухэр зэхэщэгъэнхэм фэшІ бэджэндэу араты. А зэпстэум къакіэкіорэ мылъкумкіэ водительхэр бэрэ командировкэ агъэкІонхэ фаеу зэрэхъурэм хъарджэу аригъэшІырэр къы-

Хьылъэзещэ автомашинэхэр

рагъэкъужьы.

МэфэкІ мафэхэм яхъулІэу яІофышІэ анахь дэгъухэр щытхъу тхылъхэмкІэ, нэмыкІ шІыкІэхэмкІэ хагьэунэфыкІых. ГущыІэм пае, Урысые Федерацием автомобиль транспортым-

ащашІэн алъэкІыным фэшІ фабэр аращэліагьэу, рэхьатэу автомашинэхэр агъэцэкІэжьых.

ІофышІэ коллективыр

Автопредприятием ипащэу Янэкъо Асхьад къызэриІуагъэмкІэ, предприятием нэбгыри 130-рэ Іут, Іухьан-ІукІыжьыным предприятием чыпіэ щыриіэп. Водительхэм янахьыбэр опы-

джы лъэпІэ дэдэхэшъ, автопаркыр гъэкіэжьыгьэным мылькушхо пэјугъэхьэгъэн фаеу мэхъу. Ащ фэдиз мылъку зэјугъэкіэгъошіоп, сыда піомэ хэбзэlахьхэми бэ апэlугъэхьэгъэн фаер. Арышъ, автопаркыр гъэкІэжьыгъэнымкІэ анахь хэкіыпіэшіоу къагъотыгъ лизинг шіыкіэр, нэмыкізу къэпІон хъумэ, илъэс пчъагьэкІэ Іоф рагъэшІэнышъ, нэужым мэкіэ-макіэу къэщэфыжьыгъэным тегъэпсыкІыгъэу автотранспортыр заводым бэджэндэу къыіахы. Мы шіыкіэм тетэу автомашинэ 16 къаlахыгъ, ахэм лъэхъаным цІыфхэм Іоф

ащыщхэр къащэфыжьыгъэх, 2016-рэ илъэсым ехъулІэу ахэм джыри автомашини 6 къахэхъощт. А шІыкІэм тетэу экскаваторитІуи къащэфыгъ.

ТыкъыращэкІызэ предприятиер къытагъэплъыхьагъ, цех, ІофшІэпІэ чІыпІэ пстэуми тащы-Іагъ. Ахэр дэгьоу зэтегъэпсыхьагъэх, апэрэмкіэ къызэрэпшіошІыщтым фэмыдэу къэбзэ-лъабзэх, кіымэфэ

тышІу зиІэ ыкІи илъэсыбэ хъугъэу Іутхэм ащыщых. Ау мыщ ныбжьыкІабэми уащыІукІэщт. НахьыбэмкІэ ахэр гьэцэкІэжьын зэфэшъхьафхэм афэгъэзагъэх: слесарых, электрикых, нэмык Іофшіэнхэр агъэцакіэх. Производствэм икультурэ хэхъоныгъэ егъэшІыгъэнри янэплъэгъу рагъэкІырэп. Хьылъэзещэ автомашинэшхохэм шІоибэ къапыкІэу зэрихабзэм емылъытыгъэу, щагур къэбзэ-лъабз, асфальткІэ пкІагъэ, автома--вфенеа идехениш мехениш гъэх, зыдищыкІэгъэ чІыпІэхэм

алрэгъум фэдэу уц шхъуантІэр, куандэхэр къащагъэкІых. ІофшІэгъу ужым цІыфхэм загъэпскІыжьын алъэкІыным фэшІ «душевойкІэ» заджэхэрэр агъэпсыгъэх.

— Тиветеранхэр, предприятием Іутыгъэхэу пенсием кІуагьэхэр зыщыдгъэгъупшэхэрэп, — elo Асхьад, — мэфэкІ мафэхэм яхъулІэу ахэр къетэгъэблагъэх, ахъщэ шІухьафтынхэр ятэтых, зэрэтщымыгъупшэхэрэр зэхятэгъашіэ.

кІэ и Министерствэ ищытхъу тхылъхэр къафагъэшъошэнхэм фэшІ мызэгьогум нэбгырих агьэльэгъуагъ, зэкІэри хъункІэ алъытагъэх.

ИкІ эухым Асхьад къы Іуагъ -еІшфоІи еілеє Ішеф Ілефемя гъухэм ыкІи ахэм яунагъохэм ыгу къыдеlэу зэрафэгушlорэр, насыпышІонхэу, хъярыр ягъогогъунэу, щыІэкІэшІу яІэнэу зэрафэлъаІорэр.

СЭХЪУТЭ Нурбый. Сурэтхэм арытхэр: Янэкъо Асхьад, ціыфхэр яюфшіэпіэ чіыпіэхэм аіутых.

Аслъан *ені*чте) тезыхыпьэр Сурэтхэр

О ПЕНСИЕХЭМКІЭ ФОНДЫМ ШЪУЩЕГЪЭГЪУАЗЭ

Департаментым ипащэ Адыгеим къэк огъагъ

Урысые Федерацием ПенсиехэмкІэ ифонд капитальнэ псэольэшІынымкІэ ыкІи мыльку зэфыщытыкІэхэмкІэ и Департамент ипащэу Николай Рыжковыр ПенсиехэмкІэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм

щыІэм къэкІогьагь. Ащ гухэльэу иІагьэр ПенсиехэмкІэ фондым и ГъэІорышІапІэу Мыекьопэ районым щыІэм пае агьэпсырэ административнэ унэм ишІын зэрэкІорэм зыщыгьэгьозэгьэныр ары.

тым ипащэрэ ПенсиехэмкІэ кэм и Ліышъхьэу Тхьакіущынэ фондым и Къутамэу Адыгэ Рес- Аслъан ІукІэгъагъэх. Зэдэгущыпубликэм щыlэм ипащэу Къулэ Тэгъум Адыгеим и ЛІышъхьэ

Пстэуми апэу Департамен- Аскэрбыйрэ Адыгэ Республи-

игуапэу щыхигъэунэфыкІыгъ капитальнэ псэолъэшІынымкІэ Департаментым псэолъэшІынымкІэ медехеіларының аригьэгьэцакіэхэрэм ядэгъугъэрэ архитектурнэ тепльэу псэуальэхэм яІэхэмрэ уагъэрэзэнэу зэрэщытыр, ахэм муниципальнэ образованиехэр къызэрагъэдахэхэрэр. ПенсиехэмкІэ фондым илІыкІохэми ТхьакІущынэ Аслъан раІуагъ ПенсиехэмкІэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыІэм ыгъэцэкІэрэ ІофшІэнымкІэ бгъу пстэумкІи ІэпыІэгъу къызэрэфэхъурэм фэшІ инэу зэрэфэразэхэр.

ЗэІукІэгъум ыуж нэбгыритІур кІогъагъэ ПенсиехэмкІэ фондым и ГъэІорышІапІэу Мыекъопэ районым щыІэм пае поселкэу Тульскэм щагъэпсырэ административнэ унэр зыщашІырэ чІыпІэм. Псэуальэр къаплъыхьэ зэхъум ягъусагъэх муниципальнэ образованиеу «Мыекъопэ районым» ипащэу Алексей Петрусенкэмрэ къэлэ гъэпсыкІэ зиІэ поселкэу Тульскэм ипащэу Павел Домашевымрэ.

Шъугу къэтэгъэкІыжьы агъэпсырэ псэуалъэр тызхэт илъэсым ибэдзэогъу мазэ зэрэрагъэжьэгьагьэр, апэрэ мыжьом игъэтІылъын Адыгеим и ЛІышъхьэу ТхьакІущынэ Аслъан зэрэхэлэжьэгъагъэр.

ТІоу зэтетыщт псэуальэм поселкэм игупчэ къыгъэдэхэщт. Апэрэ къатым чІэтыщтых цІыфхэр нахьыбэрэ зэолІэхэрэ къулыкъухэр — клиентскэ къулыкъур ыкІи пенсиехэр афэгъэуцугъэнхэмрэ къафэлъытэжьыгьэнхэмрэ афэгьэзэгьэ отделыр.

ЗыцІэ къетІогьэ департаментым ипащэ журналистхэм къадэгущыІэзэ хигъэунэфыкІыгъ псэуалъзу агъэпсырэм идэгъугъэкІи, затын фэе пІалъэм ылъэныкъокІи псэолъэшІхэм щыкІагьэ зэрафимылъэгъурэр. Зэдагъэнэфэгъэ піалъэм ехъулізу псэуалъэр зэратыщтым ицыхьэ зэрэтелъыр къыІуагъ.

> Пенсиехэмкэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыІэм ипресс-къулыкъу.

Ны (унэгъо) мылъкур кІэлэцІыкІу зиІэ унагъохэмкІэ

шІуагъэ къэзытырэ ІэпыІэгъу

Тызхэт 2014-рэ илъэсым пыкlыгъэ пlалъэм кlэлэцlыкly зиІэ унагъохэм ІэпыІэгъу афэхъугъэным телъытэгъэ къэралыгьо программэм тегьэпсыкІыгьэу ПенсиехэмкІэ фондым ичІыпІэ къулыкъухэу Адыгеим итхэм сабый къызыфэхъугъэхэм ны (унэгъо) мылъкум ехьылІэгъэ сертификат 1900-рэ аратыгъ.

Лъэныкъуищэу хэбзэгъэуцугьэм ыгьэнафэхэрэм атегьэпсыкІыгьэу 2014-рэ илъэсым имэзибгъу ны (унэгъо) мылъку е ащ щыщ Іахьэу зэкІэмкІи сомэ миллион 903,1-рэ сертификат зиІэ нэбгырэ 2353-мэ агъэфедагъ.

ХэгъэунэфыкІыгъэмэ хъущт, ыпэкІэ зэрэщытыгъэм фэдэу, унэ амалхэр нахьышІу шІыгьэнхэм мылъку пэјугъэхьэгъэныр пстэуми анахь лъэныкъо шъхьа-Іэу зэралъытэрэр. Тызыхэт илъэсым а Іофыгъом сертифи-

кат зиІэ нэбгырэ 2311-мэ, нэмыкіэу къэпіон хъумэ, зэкіэ сертификатыр зыгъэфедагъэхэм япроцент 98,2-мэ ны мылъкур пэlуагъэхьагъ.

Непэ ехъулІэу ны (унэгьо) мылъкур сомэ 429408,5-рэ

Ны (унэгъо) мылъкур унэ амалхэр нахьышІу шІыгьэнхэм, кІэлэцІыкІухэм яегъэджэн е сабый ІыгъыпІэм кІэлэцІыкІур

зэрэщаlыгым ыпкlэ тыгьэным, сертификатыр къызэратыгъэм ыныбжь къызыскІэ пенсиеу къыратыщтыр нахьыбэ шІыгъэным апэјуагъэхьан фитых.

Ны (унэгъо) мылъкум ехьылІэгъэ сертификат къаІыхыгъэным фэшІ зыщыпсэурэ чІыпІэм ПенсиехэмкІэ фондым икъулыкъоу Іоф щызышІэрэм ищыкІэгъэ тхылъхэр игъусэхэу лъэlу тхылъ ептын плъэкІыщт. Ны (унэгъо) мылъкур гъэфедэгъэным ехьылІэгьэ льэІу тхыльри а къулыкъум епхьылІэн плъэкІыщт.

КІэлэцІыкІу зиІэ унагъом ІэпыІэгъу етыгъэным ехьылІэгъэ къэралыгъо программэм Іоф зэришІэщт пІалъэм игугъу къэпшІын хъумэ, ПенсиехэмкІэ

фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыІэм шъугу къегъэкІыжьы хэбзэгьэуцугьэм зэригъэнафэрэм тетэу ны (унэгъо) мылъкум ехьылІэгъэ фитыныгъэ ціыфым иіэу хъуным фэшІ сабыеу а фитыныгъэр къызыщежьэрэр 2016-рэ илъэсым итыгъэгъазэ и 31-м ыпэкІэ къэхъугъэу е апlущтэу къаlахыгъэу щытын зэрэфаер. Мыщ дэжьым сертификат къаlыхыгъэным ыкІи ны (унэгъо) мылъкур гъэфедэгъэным пІэлъэ ухыгъэ иІэу щытэп.

ХЬАЦІЫКІУ Марин. ПенсиехэмкІэ фондым и Къутамэу Адыгэ Республикэм щыіэм социальнэ тынхэмкіэ иотдел ипащ.

КЪЭГЪЭЛЪЭГЪОН

Мэз гъомылапхъэхэр зикІасэхэр

Урысыем мэзыбэ ит, ахэр къэкІырэ лъэпкъ зэфэшъхьафыбэмкІэ баих. Мэз Іупи, хэгьуашьхьи, псыхьо ык/и псыхьожьые нэпкъи, бгытІуакІи къащэкІых зэрыджэе плъыжьыбзэхэр, къэцмаркор, ежевикэр, рябинэр, хьамшхунтІэр, нэмыкІхэри. Мэзым зибэ хэтыр черникэр, голубикэр, брусникэр арых. Хьотэ Іупэхэр клюквэ ыкІи морошкэ алырэгъукІэ зэльыпкlагьэх.

ИжъыкІэ къышыкІэдзагъэу мэз гъомылэхэм — пхъэшъхьэ-мышъхьэхэм тиІанэ чІыпІэ щыряІ, ахэр пшхынхэкІи Іэшіух, шіогъэшхуи ціыфымкіэ яі. ПсауныгъэмкІэ шІуагъэ зиІэ микро ыкІи макроэлементхэр, вещество дэгьухэр, витаминыбэ ахэлъ, цІыфым ахэм кіочіакіэ къыраты, иіофшіэн амал къыхагъахъо. КъэкІырэ мэз цумпэхэр ыкІи ахэм акіэхэр медицинэм щагъэфедэх.

ЗыцІэ къетІуагъэхэм анэмыкІэу, тимэзхэр хьаlухэмкіи баих. Урысыем сыдигъуи хьајур щагъэфедэщтыгъ байхэми, цІыф къызэрыкІохэми. Ахэр лъэшэу егугьухэу агьэгьущтыгьэх, агьэшІоІущтыгъэх, хьантхъупс ыкІи борщ зыфэпІощтхэр ахашІыкІыщтыгъэх, пирогхэри, хьалыжъыехэри ахагъэжъык/ыщтыгъэх. Ащ фэдэ ІэпкІэ-лъэпкІагъэр, ІэпэІэсагъэр зым адрэм риІуатэзэ

ліэшіэгъухэм къакіоціырыкіыгъ, а шхыныгъохэм непи бэ афэlэпэlасэр. Ау хэти ахэр зэрэбгъэхьазырыщт шіыкіэм ишъэф горэ иІ, хэгъэгур иныба, ащ елъытыгъэу хэти пщэрыхьэкІэ амалыр ыгъотыгъ, зыдиІыгъ. Непэрэ мафэхэм къанэсыжьыгъэр бэ. Хьаlухэр гъомылапхъэу зэрэщытхэр тиуахъти къыщэнафэ. Ахэм ядэгъугъэ-ІэшІугъэ осэшхо фашІы. Узыфэе мэфэкІ Іанэр хьаІухэм къагъэдахэ, шхын къодыер арымырэу, шІогъэшхо ахэлъэу зэрэщытыр ціыфхэм ашіэшъ, етіупщыгъэу

Мэзхэр — байныгъэ лъапІэх, ахэм тищыІэныгъэ къагъэкІэракІэ ыкІи типсауныгъэ агъэпытэ. ХьаІухьэ укІон закъоми, нэмыкі цумпэ лъэпкъхэр, кіэхэр, дэшхо-дэжъыехэр къэуугъоинхэмкІэ, жьы къабзэр хъуаоу къэпщэнымкІэ, тхьабыли, гуи, нэмыкІи кІуачІэ агъотынымкІэ мэхьанэшхо иІ. Ау ахэмкіэ — хьаіу ыкіи цумпэ лъэпкъхэмкіэ шІэныгъэ икъу тІэкІэлъэу щытэп. Ащ къыхэкІэу, Лъэпкъ тхылъеджапІэм техническэ ыкІи экономическэ литературэмкІэ иотдел игьоу ылъытагь къэгьэлъэгъонэу «Лесные трофеи для гурманов» зыфиlорэр зэхэщэгъэныр. Мы къэкІырэ лъэпкъхэр ятеплъэкІи, шІуагъэу ахэлъымкІи пшІэнхэм джары уасэ зыкІиІэр. ХьаІухэр къызэрэуугъоищтхэ шіыкіэр, ахэм шіуагъэу ахэльыр, зэрэбгьэфедэщтхэр, зэрэуупщэрыхьащтхэр, зыгорэкІэ къыомыкІоу сымаджэ узыхъукІэ (е нэмыкІыр лІапІэ зырадзэкіэ) апэрэ Іэпыіэгъур зыфэдэн фаер къэгъэлъэгъоным хэлъ тхылъхэм къарыпхыщт. Тхылъхэм хьаlур тэрэзэу зэрэбгьэгьущт, зэрэзепхьащт шыкіэхэри адэтых, джащ фэд, нэмыкі мэз къэкІырэ лъэпкъхэм яхьылІагъэу, варенье, псы ыкІи морс акІэпфыщтыми, щыбгъэлъын мурад уиІэми пшІэщтыр къащыІотагъ. ЗыдэтымышІэжьэу къытэшІэкІыгьэ чІыопсыр, анахьэу мэзыр, бай — уеухъумэ ащ ыкІи уегъашхэ.

Тхылъыжъ гъэшІэгъонхэр тхылъеджапіэм чіэльых рецептхэмкіэ зэлъыпкlагъэхэу, ахэм лъэпкъым шlэныгъэ-губзыгъагъэу хэлъыгъэхэр зыхащагъэх. Цумпэр мыбэ дэдэми, Іофэп. ІэпэІасэм ІэмычІэ нахь имыІэми, шІыкІэ къыфигъотыщт; дэгъоу ыщытІэнышъ, къэкІырэ уц Іэзэгъупсым щыщ кІикІэщт ыкІи ащ ІэшІугьакІэ ригьэгьотынэу шъоу тіэкіу хилъхьащт. Ахъщэшхуи хэмыхьэу, етlани ар уипсауныгъэкlэ къыпшъхьапэщт, ныбэрылъ хъущт. Мыщ фэдэ къэгъэлъэгъонхэм щыІэкІэ-псэукІэмкІэ, нэбгырэ пэпчъкІэ шІуагьэ къатэу сэ-

ДЗЭУКЪОЖЬ Нуриет.

ЧІЫОПСЫР Чъыгхэр агъэтІысыгъэх

Іофтхьабзэу «Псэу, мэзыр» зыфиlорэм Урысыем ичіыпіэ зэфэшъхьафхэм ащыпсэухэрэр илъэс заулэ хъугъэу хэлажьэх. Адыгеимкіэ ащ икіэщакІор Адыгэ Республикэм имэзхэм я ГъэІорышіапі ары. Бжыхьэ къэс республикэм ирайонхэм чъыг цІыкІу зэфэшъхьафхэу ащагъэтіысых. Мы Іофым чіыпіэ зыгъэГорышІэжьыпІэхэм яІофышІэхэр, еджапІэхэм ачІэсхэри чанэу хэлажьэх.

Іофтхьабзэр мэфипшІэ кІуагъэ. Мыекъопэ районым ипсэупІэхэр нахь къахэщыгъэх. Гъозэрыплъэ дэт зыгьэпсэфыпІэ паркым чъыгхэр щагьэтІысыгъэх. Поселкэу Краснооктябрьскэм дэт еджапІэм къыщыкІыхэрэм чъыги 100 фэдиз ахагъэхъуагъ. БлэкІыгъэ илъэсым Хъыдыжъ чъыгхэу щагьэтІысыгьагьэхэм мыгьэ ланчъэхэр, чъыгаехэр, кlайхэр ахагьэхъуагьэх.

Мыекъопэ районым изакъоу чъыг 500 фэдиз щагьэтІысыгь, зэрэреспубликэу пштэмэ, пчъагъэр мини 3-м

(Тикорр.).

ыфым ищы!эныгьэ къэгъэзап!эу фэ-хъущтыр ухэтк!и къэш!эгъуае. О узэмыжэгъэхэ ч!ы-

піэхэм уарыфэн, уиіофхэр дэгьоу зэпэфэхэу къыпщыхъузэ, уд къыхэжэнышъ, зэкіэ къызэпыригъэзэн ылъэкіыщт. Ар сэ сшъхьэкіэ сыушэтыгъэ.

Шыбэхъумэ япшъэшъэ къежьэгъакІзу Заремэ лъэшзу сыгу рихьыгъ. Хьау, сыгу рихьыгъэ къодыягъэп, шІу слъэгъугъэ. Ухэтми угу рихьынэу пшъэшъэ дэхэ дэдагь Заремэ. Илыягьэу мылъагэу, мылъхъанчэу, бзылъфыгьэр къэзыгьэдахэхэрэми афэмыныкъоу, ІэцІыир къекІокІынэу ыпчанэ псыгъуабзэу пшъэшъэ ищыгъэ дэхагъ. ЫкІышъо чэсэеу фыжьыбзагь, ынэхэу хыпс къаргьом ишъогъухэмкІэ къызыоплъырэм уиушхъухьэщтыгь, ыlупшlэ шэплъыхэу джыри сабыигьор чІэзымынагъэхэм хъопсэгъо шъэфхэм укъыфагъэущыщтыгъ.

Сэ сизакъоп ащ кlалэу фыреплъэкІыщтыгъэр. Гъатхэм пасэу къызэlуихыгъэкlэ къэгъагъэм бжьэхэр зэрепкіхэу кіалэхэр фызэтелІэщтыгъэх. Ар зыдишІэжьэу кІалэхэм япэгэкІыныр, зафигьэшІожьыныр ишэныгъ. Ар сэшІэти, сэри сыкъыщигъэзыеным сытещыныхьэу сыгу лъэшэу зэрэрихьыгъэр сфемы ошьоу бэк аерэ сыхэтыгъ, ау гум илъыр уушъэфызэпытын плъэкІыщтэп. Сыд адыгэмэ аlорэр, ужэ къымы-Іоми, нэмыкі къыіэкіэіощтэу ары. Сыгу зэрэрихьыгьэр ecloкІэу зесэгъажьэм, пцэкъэнтфэу фыхэсыдзагъэм Заремэ къызэреорэм гу лъыстагъ.

Тхылъеджэр, сыкъызщытхъужьэу къызщымыгъэхъу, ар сэ сишэныхэп, ау пшъашъэр сипцэкъэнтф къеон ыІомэ, сы-Іэягьэп, пкъы ищыгьэ дахэ си-Іэу сыкІэлэ лъэгъупхъагъ. Сэри пшъашъэхэр къызэрэсфеплъэкІыхэрэм гу лъыстэщтыгъ, ау аІоба гум рихьыщтыр къэшІэгъуаеу, дэхэгъэ-Іэягьэм ар емылъытыгъэу, хэти ежь ыгу рихьыгъэр зэкІэмэ анахь дахэу къыщэхъоу, къысфыреплъэкІырэ пшъашъэхэм саблэІэбыкІи, ыгу сырехьэу зыкІи сызэмыгуцэфэгъэ пшъашъэм, Заремэ, сылъыІэбагъ. Сыгу лъэшэу зэрэрихьыгъэр ecloкlay къызысэублэм, зыкІи семыжэгъахэу ежь Зареми ыгу къысфакіоу сэзгъэіонхэр еслъэгъулІэщтыгъэх.

Мафэу тешіэрэ къэс Заремэ ыгу нахь къыспэблагъэ мэхьоу сегуцафэщтыгъ. Шіу сильэгъугъэу апэу Заремэ къызысеюм, сэщ нахь насыпышю дунаим кіалэ темытэу, мэлэіичмэ саіэти, уашъом сыдахьыягъэу, шъо къатиблымэ ашъхьагъ сыкъыщесэу къысщыхъугъагъ. Ау...

Е-о-ой, хьэ делэ хьалыжъо щэгугьэу зэраlорэм фэдэу гугьэ ІэнэкІзу сыкъэнагъ, ибылыц къыскіэкізіункіи уашъом сыкъыридзыхыгъ. Шіу селъэгьоу къысэзыіощтыгъэ Заремэ сэ сыкъыщигъэзыий, нэмыкі кіалэ дэкіуагъ. Чіыгур къзушъорэкіи ычіэгъ сыхъугъэ фэдэу къысщыхъугъ. Кудэ гъуаткіом шъоу пхъэчаир еуціэпізу аlоба, Заремэ гучъыізу фэсшіыгъэм цыхьэ фэпшіы хъунэу пшъашъэхэм ахэмытэу къысщыхъугъ. Заремэ къысишіагъэр сшіо-

шъхьакlоу, зыщызгъэгъупшэн сымылъэкlэу сыхэтыгъ, пшъашъэмэ сынэ яплъыщтыгъэп. Сыгу зиlэтыщтыгъэп, шlу слъэгъун къахэмыкlыщтэу сыгу пытэу исыубытагъэти, къэсщэным сегупшысахэщтыгъэп. Ары шъхьаем, сянэ сауж икlыщтыгъэп:

— А си Анзор, зэгорэм акъыл къэбгъотынэу щытымэ, игъо хъугъэ. Псэогъу уимыlэу уигъашlэм ухэтыщта? Сэри сыщыlэзэпытыщтэп, къорэлъфхэр сиlэхэу къэслъэгъужьынэу сыфай.

Ары къэщэныр къысфэзыгъотыгъэри. ШэнышІукъомэ япшъэшъэ Саидэ нысэкІэ ехъуапсэу къысиІокІзу ригъэжьагъ. Саидэ дэхэ дэдэу зыфаІорэмэ акІэмыхьапэми, Іэягъэп. Ынэгукіи ыпкъыкіи зыгорэ еІолІэгъуаеу пшъэшъэ къопціэ гохь, ау ар сэ сызфыреплъэкІырэ пшъашъэхэм ащыщыгъэп, етІа-

фыхигъэпсыгъагъэр. Ащ цыхьэ къызэрэсфимышІырэр нахьышІошъ къыгъэхъугъэу къысфидзыгъагъ:

— Сэрэп о псэогъукіэ узыфаер, уянэ нысэкіэ къысфаешъ, ащ ишіоигъоныгъэ фэбгъэцакіэмэ пшіоигъу.

СыкъышІагъэми, ары сІоныгъа, сянэ нысэкІэ фаеми зи хэсымышІыкІыщтыгъэу Саидэ ышІошъ згъэхъуным сыпыльыгъ. Сыдэу щытми, Саидэ къезгъэшІугъ. Ежь зыфэегъэ пшъашъэр нысэ зэрэфэсшІыгъэм пае сянэ къысфэрэзагъ, гушІуагъэ, ау сэркІэ ащ гушІуагъо хэтыгъэп.

ШІу умыльэгъурэр кьэощэкіэ угу фэкіона, насыпышіо ухъуна?! Саидэ ежь къызэрэсфыщытым зыгорэ еіоліэгъуаеу къысфэдэгъу дэдагъэми, сэ сыфэдэгъугъэу сфэіошъущтэп. Піэм тызызэдекіужьырэм сыгу имыль іапліыр есщэкізу къыхэ-

хьыгъэр? — Саидэ шъабэу къэупчlагъ.

— Мыщыупсы, ушъхьасыщтыгъа щыгъум?

— Ал, ащ пае куо-хьау къэпlэты хъуна, Анзор, щыгъур уапашъхьэ ит, хэптакъомэ хъугъэ ныlэп.

— Хъущт-мыхъущтымкlэ сэ сыкъыоупчlыжьыгъэп.

— Къысфэгъэгъу, Анзор, сымыс, — къэlэсагъ Саидэ.

Сыгу егъужьыгъ, «сыдэу сыжьалым!» зэсlожьыгъэ, ау а шэныр хэсынэшъущтыгъэп.

Хъулъфыгъэрэ бзылъфыгъэрэ зэдэпсэухэ зыхъукіэ сабыйхэри къапыфэщтых. Апэрэ шъаом пшъэшъэ ціыкіу къыкіэлъыкіуагъ. Ахэм яхьатырми, сыздыщыіэ бзылъфыгъэм нахъгуфэбэныгъэ фэсшіын фэягъэба, ау сэ схэкіыгъэ сабыйхэм шіулъэгъоу афысиіэм хахъощтыгъэми, ахэм янэ сэ сызэрэфыщытым зи зэхъокіыны

рэр. СыфыреплъэкІызэ себгъукІуагъ. ПшъапІэ зиІэ кофтэ шэплъ піуакізу щыгъым ыгупэ зэфэмышІыгъапэу ыбгъэ фыжьыбзэхэм азыщанэ фэдиз къыдэщыщтыгъ. Ащ пылъ кІэпхын шІуцІэм ыкуашъохэр къычІэщыщтыгъэх. ЫІэбжъанэхэу кІыхьэу гъэкІыгъэхэр, зыпакІэхэр пыупсыгъукІыгъэхэр икофтэ ишъогъухэу шэплъэу гьэлэгьагьэх. Ыlупшlитlуи къэгъэгъэ шэплъ ныкъокъызэlyхым ехьыщырыгьэх. Ынапцэхэр пцІэшхъо тамэхэу нэпкъитІум ащызэкІэкІэщыгъагъ. Зэрэмыпыутхэр пшІэнэу тхьакІумэлъэ кіэракіэхэр ытхьакіумэхэм къялэлэхыщтыгъэх.

Бзылъфыгъэу сызтеплъагъэр сыгу рихьыгъ. Ухэтми угу рихьынэу дэхагъэ. Нэгуф. Ыниту ошъогу къаргъом ишъогъух. Ышъхьац дэнэфэу зэlэлъэлъы. Мыпщэр-мыод, мылъэгэ-мыльхьанч. Ыпхэкі мыин-мыціыкіу. Ыбгъэхэри джащ фэдэу бгъапэм щызэгосых.

Бзылъфыгъэм идэхагъэ сыдихьыхыгъэу зэ сыкъызэтеуцуагъ, сыготІысхьэу гущыІэгъу сшІымэ сшІоигъуагъ, ау а дэдэр сфэшІэшъугъэп, «ори сыд узщыгугъырэр?» зыфэпІощтырыгу къысфэкІыным сытещыныхьагъ. Ежьыри сынаІз зэрэтесыдзагъэм гу лъитагъэу зэ къысфыреплъэкІыгъ, ау ащ лъыпытэу ышъхьэ дыригъэзэкІыжьыгъ.

Сшіэрэп сэ ащ сызкінгьэгумэкіыгьэри, ау бзыльфыгьэ ныбжьыкіэ дахэм зыкінзакьор къэсшіэн сымыльэкізу сегупшысэщтыгь. Ліы иіэмэ, сыд пае кіымыгьуа, имыіэми дэхэ дэд, зыгу рихьын пае къэнэнэп. Зыгорэм къикіыгъэнкіи мэхъури сыгукіэ зыдэсіыгъыгь.

Унэм сыкІожьи, пІэм сызекІужьыми бзылъфыгьэр сшъхьэ икІыщтыгъэп. Лъэшэу сыгу рихьыгь, ау зыгорэм сыщыгугьыныр хьэ делэр хьалыжъо щэгугьэу зэраІорэм фэд. Зы лъэныкъокІэ, бзылъфыгъэр дэхэ дэд, сэщ нахьи бэкІэ нахьыкІ. ЕтІани ліы иІэнкІи мэхъу. Сэ шъуз-кІалэхэр спылъых. Сишъхьэгъусэ Саидэ шІу сымылъэгъурэми, ащ фэзгъотыгъэ шъаомрэ пшъашъэмрэ яхьатыркІэ щызгьэзыенэу джырэкІэ сыгу къысиІорэп. Бзылъфыгъэм ліы иіэмэ, шіу елъэгъумэ, ащ блэхъопсык Іыными щыгугъыгъуай...

Бэ а чэщым шъхьэм щызэпэкlэкlыгъэр. Гупшысэм сызlэкlиубытагъэти, чъыер къысэкlущтыгъэп.

Къыкіэлъыкіогъэ мафэм ипчыхьэ къэсыфэ сшіуабэ дашізу сежагъ. Къэлэ паркым сыкіомэ, а бзылъфыгъэм сытеплъэщта, сытемыплъэщта?

Паркым сызыдахьэм, языбгъукіэ сыдыремыкіокізу бзыльфыгъэр зыщыслъэгъугъэгъэ лъэныкъом згъэзагъэ. Ыпэрэ пчыхьэм зытесыгъэ пхъэнтіэкіу дэдэм джыри изакъоу тесыгъ. Ищыгъынхэр зэрэзэблимыхъугъэхэм гуцаф сигъэшіыгъэ бзыльфыгъэр Мыекъуапэ щымыщкіэ, зыгорэм къикіыгъэкіэ. «Арэп, мы бзылъфыгъэр мы пхъэнтіэкіум тырапхыхьагъа сэю?» зэсіожьи, себгъукіуагъ. Парк къуапэм джыри сынэси, къызысэгъэзэжьыми изакъоу шысыгъ.

(Джыри къыкІэлъыкІощт).

Сигъэгу сэфэр СигъэгушТуи сшІокІодыжьыгъ

Рассказ

ни мы лъэхъаным сыгу зытетымкіэ зыгорэм сыгу фэкіоныр, къэсщэныр сыгу къихьахэщтыгъэп. Сянэ анахьэу дэзыхьыхыщтыгъэр пшъашъэм идэхагъэ нахьэу ишэн ары. Шэнышіоу, шіыкіашіоу, хъупхъэ дэдэу къуаджэм игугъу щашіыщтыгъ. Жахъомэ ащыщыгъэп, мыхъун ыжэ къыдэкіыгъэу зэхихыгъэу къэзыіон къуаджэм дэбгъотэщтгъагъэп.

Ахэр ары сянэ Саидэ нысэкіэ езыгъэхъуапсэщтыгъэр, сэри мафэ къэс стхьакіумэ римыгъэкіыщтыгъэр. Аlоба псы гъуаткіо теткіозэпыт зыхъукіз анахь мыжъо пытэри еугъонэу, джары сэри къысэхъуліагъэр. Сянэ ишіоигъоныгъэ фэзгъэцэкіэнэу сыкъезэгъыгъ.

Пшъашъэр сэ къысажэу щысыгьэп ныІа! Сыгу рехьэу зыкІи фыхэзгъэпсыгъэп. Ыдэжь сыкюу, урамым сапэ къыщифэми сыгу рихьыгъэу, псэогъукІэ сыфаеу есІокІэу езгъэжьагъ. СызэрэкІэлэ лъэгъупхъэм дакіоу зыкіи сыгу рехьэу есіуагъэпти, етіани пшъэшъэ дахэу къысфыреплъэкІыхэрэр къуаджэм зэрэдэсхэми щыгъуазэти, апэм Саидэ цыхьэ къысфишІыщтыгьэп. Симышъыпкъэу къыщыхъущтыгъэн фае, «хъун» къезгъэІон сымылъэкІэу тІэкІурэ къэсхьыгъ. медолев истынышымеськыр М къысфыхигъэщыгъагъ.

— Къэщэнэу уиlэмэ яспискэ сыхэптхэн гухэлъ уиl, ара?

Ащ фэдэ гухэлъ сэ сиlэгъахэп, а спискэм хэстхэщтхэм Саидэ ащыщыгъахэп, ау ар есlона, «хьау, хьау, Саид» сlуи, сетхыуапэу зыкъэсшlыгъ. Джащыгъур ары Саидэ къызысиlожьыгъэр сянэ нысэкlэ къызэрехъуапсэрэр къызэрэ-

кІыщтыгъэми, кІэщыгъо фыси-Іэщтыгъэп. СигузэхашІэ къэстІэтэн сымылъэкІэу чъыгым пытэу епхыгъагъ. Узиджагъом ушІогъум аІоба, ащ фэдэшъ, угу зыфэмыкІорэм ыІуи, ышІи пшІомыщыущт. Ежь Саидэ сыгу зэригъэшІуным дэшъхьахыщтыгъэп, гъэшІуабзэ нэмыкІ ыжэ къыдэкІыгъэу зэхысигъэхыщтыгъэп, ау сыушъэфынэп, сэ ащ осэ икъу естыжьышъущтыгъэп. Лажьэ зэримыІэр сшІапэзэ, къызэрымык Іыпхъэхэм къарызгъэкІызэ щыхьагъу сыфэхъущтыгъ, ыгу сыхэуІэщтыгъ. ЗгъэшІагьощтыгьэр, щыхьагъу тызэфэхъуным фэегъэн фаеп, анахь лъэшэу ыгу сыхэуlагъэкІи къыспэгущыІэжьэу, дыс гущыІэ къысфидзэу къызэрэхэмыкІырэр ары.

Сянэ гу лъимытэнэу хъуныгъа сипсэогъу сызэрэфыщытым, ежь нысэм ыгу зэригъэшlущтыр ымышlэу фэдэгъу дэдагъэми, сэ къысэгыищтыгъ:

— А си Анзор, нысэ ціыкіум узэрэфыщытыр сыгу рихьырэп, ащ фэдэ нысэ сиіз зэрэхъугьэм сэ сыщэгушіукіы, о лажьэ имыіахэми, бэрэ ыгу ухэуізу къыхэкіы. Кіебгъэтхъужьыщт.

— Умыщт, тян, кlитхъужьэу ар зыдэкlон щыlэп, — eclощтыгъэми, ежь къызэрэсэгыирэм ишlуагъэ къакlоу сфэlощтгъагъэп, Саидэ сызэрэфыщытым зи къыщыкlэщтыгъэп.

Іофшіапіэм тіэкіу сыгу къыщыхагъэкіыгъэу пчыхьэм унэм сыкъызэкіожьым, мэлакіэ сыліэпагъэу къыщыхъоу гуіэнкіэ сшхыщтыр Саидэ Іанэм къысфытыригъэуцуагъ. Сызыхаіэм, мыщыуіоти, сытехъупкіагъ:

— Шхынэу бгъэхьазырырэр зыфэдэр ууплъэкlу хъущтба?— Сыда, Анзор, угу римы-

гъэ фэхъущтыгъэп. Къызэрэсщыхъущтыгъэр Заремэ пшъашъэхэм гучъыlэу афысигъэшlыгъэм имыл дыкъ мыжъужьыгъэу сыгуч!э илъыти, шlу слъэгъун бзылъфыгъэ сыримыхьыл!эщтэу ары. Ау...
Гъэтхэ пчыхьагъ, дунаир къызшыушыжьыгъэ лъэхъа-

къызщыущыжьыгъэ лъэхъаныгъ. Чъыг пкІэшъэ къызэІуихыгъэкІэ шхъонтІабзэхэм дунаир къагъэкІэракІэщтыгъ. Окъжьыкъэу пчыхьэ рэхьатыгъ, бэрэскэшхо пчыхьагь. ІофшІэгьу уахътэр зы сыхьаткІэ нахь пасэу къэсыухыгъэти, унэм сыкіожьынэу сыфэмыеу, шъаомрэ пшъашъэмрэ мыхъумэ, сяни дунаим ехыжьыгъэти. симыхьажьыхэкІи хьау сиІагъэп, тІэкІу къэскІухьан, сынэ жьы кІэзгъэун гухэлъ сиІэу къэлэ паркым сыдэхьагь. Мэфэ реным кабинет гопэгъум сисыгъэти, мычыжьэу бгычІэм чІэт мэзэу къэлъагьорэм, ащ ыбгъукІэ речъэкІырэ псыхъом, Къурджыпс, ащ къызэринэкІыгъэ къуладжэм шашІыгъэ зыгъэпскІыпІэм, паркым дэт чъыгхэм ятхьапэу къызэlуихыгъакlэхэм къапихырэ жьы къабзэр, чъы-Іэтагъэр бгъэм дэмыфэу зы-Іусщэзэ, псыхъом бэшІагъэу къызэринэкІыгъэ нэпкъ лъагэм ыбгъукІэ рекІокІырэ асфальт лъагъом сытетэу къохьэпІэ лъэныкъомкІэ сыкІощтыгъ нэпкъым пэблагъэу щыт пхъэнтІэкІу кІыхьэм изакъоу тесэу бзылъфыгъэ ныбжьыкІэ дахэ сапэ къызефэм.

Паркыр зыщиухырэ къуапэм сынэси, къызысэгъэзэжьым, джыри изакъоу бзылъфыгъэр щысыгъ, зэплъырэри къэшlэгъуаеу плъызыщтыгъ. Ынэгу къыкlэщыщтыгъ ыгу зэрэмышlур, зыгорэм зэрегупшысэ-

ТИКОНЦЕРТХЭР

ЦІэрыІохэр тапэкіи хэлэжьэщтых

Адыгэ Республикэм и Къэралы– гъо филармоние исимфоническэ оркестрэ 2014 — 2015-рэ илъэс Іофшіэгъур ыублагъ. Художественнэ пащэу ыкІи дирижер шъхьаlэу, Адыгеим изаслуженнэ артистэу Григорий Михайловым къызэрэтијуагъэу, шэнышју зэрафэхъугъэу, артист ціэрыіохэр, музыкальнэ искусствэм щызэлъашіэхэрэр концертхэм ахагъэлэжьэщтых.

Филармонием щыкІогъэ пчыхьэзэхахьэм Антонин Дворжак ипроизведение щыТугъ. Я 2-рэ концертэу виолончелымрэ оркестрэмрэ апае ыусыгъэр музыкантхэм агъэжъынчыгъ. А. Дворжак ихэгъэгу кІэрычыгъэу зэрэпсэущтыгъэм, илъэныкъо гупсэ зэрэфэгу-

мэкІыщтыгъэм, шІэжьым имэхьанэ зыкъызэриІэтырэм произведениер афэгъэхьыгъ.

Композиторэу Петр Чайковскэм иконцертэу N 1-м гум рихьэу тедэlугъ. Оркестрэм игъусэу виолончелымкІэ орэдышъор къезыгъэІуагъэр музыкант ныбжьыкІэу, Дунэе зэнэкъокъухэм ялауреатэу Глеб Степановыр

Пчыхьэзэхахьэр къызаухым, залым чІэсхэр Г. Степановым бэрэ Іэгу фытеуагъэх. Артистыр икІэрыкІэу пчэгум къихьажьи, дунэе музыкальнэ искусствэм хэхьэгъэ произведениехэм ащыщ пычыгъохэр виолончелымкІэ къыригъэІуагъэх, симфоническэ оркестрэр ащ дежъыугъ.

 Дирижер шъхьа ву Григорий Михайловым, оркестрэм Іоф адэшІэгьошІу, — къытиІуагъ Москва къикІыгъэ Глеб Степановым. — Сигуапэу джыри Мыекъуапэ сыкъэкІощт.

Пчыхьэзэхахьэр зезыщэгъэ музыковедэу Ирина Шилько искусствэм пыщагьэхэм къаријуагъ къыкјэлъыкјощт концертхэми артист цІэрыІохэр зэрахэлэжьэщтхэр.

Сурэтыр концертым къыщытетхыгъ.

гъэзетеджэхэм ялъэіухэмрэ щыіэныгъэмрэ

«Тхылъым идунай» шъурегъэблагъэ

Тхылъыщэ тучанэу тиреспубликэ Іоф щызышІэрэмэ япчъагъэ нахь макіэ зэрэхъугъэр тэшіэ. Анахьэу ар къызыщылъагъорэр къуаджэхэр ары. Ащ дакloy, кіэлэеджакіохэм ящыкіэгъэ тхылъхэу адыгабзэкіэ тхыгъэхэр зыщащэфыщтхэр амышіэу тигъэзетеджэхэр къэупчіэх.

— Къалэм сыдэсэу сипшъашъэхэм адыгабзэр язгъэшІэныр къысэхьылъэкІыгъэп, — elo Мыекъуапэ щыпсэурэ Ацумыжъ Аслъан. — Уахътэр псынкізу макіо. Джы сызыгъэгумэкІырэр сипхъорэлъфхэм адыгабзэкІэ еджакІи, гущы акіи зэрядгьэш і эщтыр ары. ТищыкІэгъэ тхылъхэр гъотыгъуаех...

Ащ фэдэ лъэlу зиlэу тызы-ІукІэрэр макІэп. Тучантесхэм тиупчІэхэр агьэшІэгьожьырэп. «Ти-Іэп» псынкіэу къытаю. «Тхылъым

идунай» зыфиlорэ тучанышхоу Мыекъуапэ дэтым ипащэу Шъхьэлэхъо Хьазрэт тигумэкІхэм защытэгъэгъуазэм, Іофым хэкІыпІэ къыфигьотынэу тигьэгугьагь. Хьазрэт июрэ ишюрэ зэтефэх. Тучаным кІэлэеджакІомэ ящыкІэгъэ тхылъхэр щащэфынхэ алъэкІышт.

Цуекъо Алый къыдигъэкІыгъэ тхылъэу «Тхыбзэжъыер» узыІэпищэу шъо зэфэшъхьафхэмкІэ гъэкІэрэкІагъэ. КІэлэцІыкІухэм ащ фэдэ тхылъхэр лъэшэу ящыкІагъэх. «Адыгабзэ зэсэгъашІэ» зыфиІоу Къэрэтэбэнэ Асыет ыгъэхьазырыгъэ тхылъыри гъэшІэгъоны. Тамбый Джантыгъэ, къыдигъэкІыгъэ «Тхыбзэри» еджакІохэм ящыкІагъ.

Адыгэ литературэм изэгъэшІэн ехьылІагъэу А. Шъхьэлахъом, Хъ. Хъотым агъэхьазырыгъэми еджакІохэр бэрэ ежагъэх. Унэрэкъохэу Мирэрэ Раерэ «Адыгэ хабз» зыфиlоу къыдагъэкІыгъэр еджапІэхэм ямызакъоу, ныбжь хэкІотагъэ зиІэхэми федэ афэхъущт.

– ЦІыфхэр тхылъхэм къакІэупчІэх, — ею тучаным ищэкю ныбжьыкІэу Унэрэкъо Щамсэт. Тигуапэ мыщ фэдэ литера-

турэ кІэлэеджакІохэм агъотын зэралъэкІыщтыр. Гъэзетеджэхэм ялъэlухэр дгъэцэкlэнхэмкІэ егъэжьэпІэшІу тшІыгъэу тэ-

Мыекъуапэ иурам шъхьаІэу Краснооктябрьскэм тет тучанэу «Тхылъым идунай» зыфиlорэр ары тыкъызытегущыІэрэр. ЩапІэм узэрэчІэхьагъэм лъыпытэу адыгэ тхылъхэр зэгъэфагъэхэу нэплъэгъум къефэх. Тучантесхэр нэгушіоу щэфакіохэм къапэгъокlых, упчlэхэм яджэуапхэр къаратыжьых.

Тигумэкіхэр

УрысыбзэкІэ къыдагъэкІыгъэ алфавитхэр дахэх, лъэгъупхъэх. Ахэр бзэр зэзыгъэшІэрэ сабыйхэм афэгьэхьыгьэх. Хьарыф пэпчъ ылъапсэ сурэтхэр щытых. Сурэтым ит пкъыгъом ыцІэ къызыпіокіэ, хьарыфым укъеджагъэуи плъытэн олъэкІы.

 Ащ фэдэ алфавитхэр адыгабзэкІи къыдагъэкІыщтхэу тагъэгугъэ, — тизэдэгущыІэгъу лъегъэкlуатэ Унэрэкъо Щамсэт. — Къуаджэхэм адэсхэми ар ящыкІагъэу тэлъытэ.

Сурэтым итыр: Унэрэкъо Шамсэт.

• ФУТБОЛ. УРЫСЫЕМ ИЗЭНЭКЪОКЪУ

Зэраухыщтыр къэшІэгъуаемэ нахьышІу

Урысыем футболымкІэ изэнэкъокъу хэлэжьэрэ командэхэу Премьер-лигэм хэтхэм чъэпыогъум и 18 — 20-м зичэзыу зэнэкъокъухэр яІагъэх. ЕшІэгъухэм къахэтэгъэщых ЦСКА-м, «Урал», «Рубин» текlоныгъэр къызэрэдахыгъэр.

Зэтэгъапшэх

ЦСКА — «Кубань» — 6:0, «Краснодар» — «Зенит» — 2:2, «Локомотив» — «Терек» — 2:1, «Урал» — «Спартак» — 2:0,

«Арсенал» — «Ростов» — 1:1, «Уфа» — «Торпедо» — 1:1, «Рубин» — «Мордовия» — 5:0, «Амкар» — «Динамо» зэрэчъыіэм къыхэкіэу ешіагъэхэп.

ЧІыпІэхэр

1. «Зенит» — 26 2. LICKA — 24 3. «Динамо» — 19 4. «Кубань» — 19

5. «Краснодар» — 18

6. «Терек» — 18 7. «Спартак» — 17

8. «Рубин» — 16 9. «Локомотив» — 15 10. «Уфа» — 11 11. «Мордовия» — 11 12. «Амкар» — 7 13. «Урал» — 7 14. «Торпедо» — 5 15. «Ростов» — 5 16. «Арсенал» — 2.

Зичэзыу ешІэгъухэр

<u>24.10, бэрэскэшху</u>

«Урал» — «Арсенал», 17.00 <u>25.10, шэмбэт</u>

«Амкар» — «Ростов», 14.00 «Торпедо» — «Кубань», 17.00 «Спартак» — «Локомотив», 13.30

26.10, тхьаумаф

«Уфа» — ЦСКА, **16.30** «Зенит» — «Мордовия», **19.00**

27.10, блыпэ

«Краснодар» — «Терек», **18.45** «Динамо» — «Рубин», **20.30.**

ШъунаІэ тешъудз: гъэзетеджэмэ яльэІухэр къыдэтльытэхэзэ, ешІэгъухэр зыщыІэщтхэ мафэхэм, уахътэу заублэщтхэм спортым пыщагъэхэр ащытэгъэгъуазэх.

«Зенит» Краснодар къызэкІом 0:2-у зэlукlэгъур шlуахьызэ, пчъагъэр 2:2-м нигъэсын ылъэкІыгъ. Арышъ, «Зенит» зы очко къызэрихьыгьэр гьэхъагьэкІэ фэтэльэгьу. ЦСКА-р 6:0-у «Кубань» зэрэтекІуагъэм командэхэм ухьазырыныгъэу яІэр къымыгъэлъэгъуагъэу тэлъытэ. «Рубин» 5:0-у текІоныгъэр къызэрихьыгъэр ащ етэгъапшэ.

ЕшІэгъухэм кІэухэу афэхъущтыр къэшІэгъуаеу зэрэхъурэм зэнэкъокъур къегъэдахэ.

Нэкіубгьор зыгьэхьазырыгьэр ЕМТІЫЛЬ Нурбый.

Зэхэзыщагъэр ыкІи къыдэзыгъэкІырэр:

Адыгэ Республикэм лъэпкъ ІофхэмкІэ, ІэкІыб къэралхэм ащыпсэурэ тилъэпкъэгъухэм адыряІэ е Гимехетыных пев ыкІи къэбар жъугъэм иамалхэмкІэ и Комитет Адресыр: ур. Крестьянскэр, 236

Редакциер зыдэщыІэр:

385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Первомайскэр, 197.

Телефонхэр: приемнэр:

52-16-79, редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр: 52-49-44, редактор гуадзэрпшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр:

52-16-77. E-mail: adygvoice@mail.ru

Зыщаушыхьаты-

гъэр: Урысые Федерацием хэутын ІофхэмкІэ, телерадиокъэтынхэмкÎэ ыкІи зэлъы-ІэсыкІэ амалхэмкІэ и Министерствэ и Темыр-Кавказ -и гъз ГорышІапІ, зэраушыхьатыгъэ номерыр ПИ №ТУ23-00916

Зыщыхаутырэр

OAO-y «Полиграф-ЮГ», 385000, къ. Мыекъуапэ, ур. Пионерскэр, 268

> ЗэкІэмкІи пчъагъэр 4046 Индексхэр 52161 52162 Зак. 3201

Хэутыным узщыкІэтхэнэу щыт уахътэр Сыхьатыр 18.00 ЗыщыкІэтхэгъэхэ уахътэр Сыхьатыр 18.00

> Редактор шъхьаІэр

Дэрбэ Тимур

Редактор шъхьаІэм иапэрэ гуадзэр

МэщлІэкъо Саид

Редактор шъхьаІэм игуадзэр пшъэдэкІыжь зыхьырэ секретарыр Хъурмэ Хъусен